

Lišauskas Vladas
31 Norwood ave
Brooklyn 8, N. Y.

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

XI metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, spalį (October) 18 d. 1956 m.

Kaina 10 c.

Nr. 29 (303)

Komunizmas prancūzų keliais

Ign. Povilaitis

(Mūsų spec. bendra darbis Prancūzijoje)

Paskutinieji Afrikos ir Suez
kanalo įvykiai labai neigiamai pa-
veikė prancūzų morale. Prie tų
įvykių dar prisidėjo viduriniai tau-
tos neramumai. Masės darbinin-
kų streikuoja, reikalauja didesnių
algų. Visos profesinės grupės boi-
kotuoja vyriausybės nutarimus.

Dabartinė socialistinė vyriausy-
bės politika privedė prancūzų
tautą prie kryžkelio. Kaip išeiti iš
tos padėties — įvairių grupių po-
litikai ruošia sudaryti populiarinį
frontą, panašų į Čekoslovakijos
dr. Benešo frontą, su generolu de
Gaulle priešakyje, kur komunis-
tai įeis į valdžios aparatą.

Kur pasuks prancūzų politika —
į rytus ar į vakarus?

Tas klausimas bus išspręstas
artimiausioje ateityje, man pa-
reikšė vienas prancūzų seimo at-
stovas ir nuo jo išsprendimo pri-
klausys prancūzų tautos, o taip
pat ir laisvojo pasaulio, likimas.

Amerikos vedama politika Pran-
cūzijos ir Europos atžvilgiu yra
visiškame brankrote. Amerikos po-
litikai galvoja "amerikietiška" ir
visiškai pamiršta, kad europietis
gali galvoti kitaip, negu amerikie-
tis biznierių ar anglas. Iki šiame
laikui Amerikos — anglų politika
nesusilaukė jokio pritarimo. Jų žo-
dziai ir planai nuėjo vėjais, kas
lietė Europos apsiginklavimo pro-
blemą. Prancūzija klausė tu "pa-
moksly", kad reikėjo dolerių, bet
kai doleriai pateko kišenėn, ji dar-
ė "la suorde o reille" ir naujosi
Europa suka tuojau jiems nugara.

Europa labai gerai suprato ir
įvertino anglo-saksų politiką, ka-
da Amerika paskelbė "Atlanto de-
koraciją", kada anglo-saksų po-
litika kariavo prieš Hitlerio viespa-
tavimą. Bet europietis nebesupra-
to tos pačios politikos, kada jie
prisidėjo prie Stalino viespatavi-
mo sustiprinimo, kai jie šaltai ir
apgalvotai komunizmui atidavė
Centrinę Europą, kada beprotiš-
kai padalino Vokietiją ir leido su-
naikinti Baltijos kraštus.

Gražiosios Nemuno pakrantės.... Raudonės pils.

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo: S. Varnys

TEISĖJAI TEISIA PATYS SAVE

Poznanės sukilėlių byla, atsidū-
rusi Lenkijos komunistų teisme,
laisvojo pasaulio spaudoje susilau-
kė tokio pat atgarsio, kaip ir pat-
sai sukilimas. Tik šiuo kartu pla-
čiai buvo kalbama ir rašoma apie
tai, kad lenkų komunistinis teis-
mas išsiskyrė iš visų kitų teismu
procesų, iki šiol vykusių anoje pu-
sėje geležinės uždangos.

Kaip kaltinamieji Poznanės su-
kilėliai, taip ir jų gynėjai advoka-
tai šiuo kartu kaip niekur kitur
sovietiniame režime teismo eigos
metu skaudžiausiai žodžiais pla-
kė ne tik komunistinio režimo po-
licijos organų elgesį su suimtai-
siais sukilėliais, bet ir pačią komu-
nistinę santvarką. Vienas iš tei-
siamųjų net įrodinėjo, kad Pozna-
nės sukilime jis dalyvavęs, vado-
vaujamasis pačios komunistų par-
tijos nurodymu, jog darbininkai
visur ir visuomet turį kovoti prieš
savo išnaudotojus. Tas pats teisia-
masis, rodydamas pirštą į teisė-
jus, sakė, kad jie patys nėra dar-
bininkijos klasės draugais ir gy-
nėjais, jie esą turtingi, gyveną
ištaigingai ir už gerbūvį kovojan-
čios liaudies reikalai jiems yra
svetimi.

Tenka pastebėti, kad ir pačios
sukilėliams skirtos baudmės nebu-
vo tokios didelės, kokios būdavo
iki šiol komunistiniuose kraštuose
skiriamos santvarkos priešinin-
kams. Jos buvo ne didesnės, kaip
nuo 2 iki 4 metų kalėjimo. Be to,
teismo metu kaltinamieji nebuvo
verčiami prisipažinti prie proku-
rorų jiems sureduotų bendrų kalti-
nimų. Kiekvienas teisiamas
turėjo atsakyti tik individualiai už
padarytus nusikaltimus ir išsi-
skimus Poznanės sukilimo metu.

Lenkijos sukilėlių teismas įro-
do, kad komunistinis režimas an-
oje pusėje uždangos išgyvena sun-
kią krizę. Po Stalino mirties jis
yra praradęs savo nugarkaulį ir
jau net pakartotinis atvejais yra
leidęs pats save nuplakti. Šian-
dien anoje pusėje geležinės uždang-
gos pastebimi ženklai, kurių komu-
nizmas labiausiai yra bijojęs: tai
maistas prieš pačią bolševikinę si-
stemą, kuris yra reiškiamas pačių
komunistų.

SUEZO KLAUSIMAS NEIŠSPRENDŽIAMAS

Pagaliau Suez klausimas atsi-
dūrė Jungtinės Tautos ir svars-
tomas Saugumo Taryboje. Nors
anglų, prancūzų ir Egipto užsie-
nių reikalų ministrai pakartoti-
nai ir buvo susirinkę aptarti susi-
dariusios padėties drauge su JT
generaliniu sekretoriumi — Dag
Hammarškold. Konkrečių rezul-
tatų nebuvo pasiekta.

Iš viso ko atrodo, kad Sovietai
ir Jungtinės Tautos bandys ir
toliau Suez klausimą palikti at-
vira problema ir nesantaikos ob-
jektu tarp Egipto ir vakarų demo-
kratinių kraštų, nes tai yra nau-
dinga ir būtina Sovietų politikai.

Juo labiau, kad pačiose Jungtinė-
se Tautose Sovietai neslepia savo
intencijos visuose klausimuose pa-
laikyti Egipto diktatoriaus preten-
zijų į Suez kanalo nusavinimą ir
jo visišką kontrolę.

TAIKA IR GEROVĖ

Jungtinių Amerikos Valstybių
Prezidentas vienoje savo paskuti-
nių rinkiminių kalbų, atsakydamas
į demokratų prezidentinio
kandidato Stevensonso jam daro-
mus priekaištus dėl vidaus ir už-
sienio politikos, atsakė, kad jo,
kaip respublikono ir prezidento
pareiga buvo ir yra kovoti už tai-
ką, Jungtinių Amerikos Valstybių
saugumą ir šio krašto žmonių ge-
rovę. Jei krašto gyventojai pano-
rės jį turėti prezidentu dar kitus
keturis metus — jis ir toliau ko-
vosias už tuos pačius principus,
kaip ir iki šiol.

STEVENSONO NESEKMĖS

Nuo rinkiminių propagandos su-
Tuo rūpintis pirm visų pašauktas tautos jaunimas. Tik
jis turi pradėti su saviu. Nuofirdiai pasistengdamas susivokti
savo esmę ir jos kilnėje, šviečia, ir dvasiškai
įsigali. Jėme tada ir teska tikras pulsavinimas, ir taip tad ir
yra laiminta visa tauta.

Algirdas Kaulėnas
išrinktas į LASO Vyr. Valdybą

savo kalbomis važinėjant po kra-
stą neatsilieka ir demokratų prezi-
dentinis kandidatas Stevensonas.
Paskutiniu metu ypač aštrios
kritikos susilaukė jo padarytas pa-
reiskimas, jog jis kovosias prieš
atominių ginklų bandymą ir pasi-
sakas už šio krašto karinių jėgų
sumažinimą. Šis Stevensonso pa-
reiskimas ypatingai patikęs Sovie-
tams ir pastarieji neslepia savo
pasitenkinimo bei linkėjimų, kad
Stevensonas taptų JAV preziden-
tu. Pagal sovietinę spaudą, jis
esąs pats tinkamiausias kandida-
tas šioms pareigoms, gi dabartinis
prezidentas yra tik kapitalistų
tarnas ir karo kurstytojas.

Į Stevensonso pareiskimą dėl
atominių ginklų bandymų sustab-
dymo ir armijos sumažinimo, at-
siliepė ir Valstybės sekretorius —
John F. Dulles. Jis pažymėjo, kad
jeigu Stevensonas žinotų, kas toje
srityje yra daroma Sovietuose, jis
tokie pareiskimo iš viso nebūtų
padaręs.

Paskutiniu metu kalbama,
kad ir patys demokratų partijos
vadai pradeda mažai tikėti, kad
Stevensonas gyventojų būtų iš-
rinktas prezidentu. Jie norį net
sumažinti išlaidas rinkiminei pro-
pagandai, nes iš jos visiškai nieko
neišeisią, esąs tik bereikalingas
sumų mėtymas.

Kai kuriose JAV vietovėse Ste-
vensonas labai šaltai gyventojų
sutinkamas vien tik dėl to, kad jis
yra išsiskyręs su žmona. Ypač tuo
didelį nepasitenkinimą reiškian-
čios moterys ir šio krašto katali-
kai.

ATOMINĖ STATYBA GYVĖJA

Anglijos vyriausybė nutarė pa-
statyti didžiausią ir galingiausią
radio stotį pasaulyje, kuri veiks
atominės jėgos pagalba. Tai bū-
sianti pirmoji tokia stotis, kuri be
didelių sunkumų pasieks kiekvie-
ną pasaulio užkampį ir žinios ga-
lės būti perduodamos be jokių
trūkdyimų. Radio stotis kainuo-
sianti apie 40 milijonų dolerių.

Jungtinės Amerikos Valstybės
šioje srityje irgi neatsilieka. Čia
užsimita pastatyti pirmąjį atomi-
nį kelevinį laivą, kurio statyba
atseisianti apie 46 milijonus dolo-
rių. Laivo statyba bus pradėta
dar šiais metais ir baisis trijų me-
tų laikotarpyje.

DIENOS REIKALAI

Amerikos Lietuvių Tautinė S-ga
sekmingai plečia lietuviškos
veiklos barus

Amerikos Lietuvių Tautinė Są-
junga, lyg bičių avilys, kietai ir
kantriai dirba lietuvių tautinį dar-
bą. Neseniai, sekmingai pasibaigęs
Vašingtono sąskrydis, neapsvaigi-
no jos vadovų laimėjime, o taip
pat ir nesimato požymių, rodančių
jų nuovargį. Priešingai, jie su di-
desne energija ir stebėtinu gaiva-
liškumu veržiasi į tautinius lau-
kus, ieško tautinį elementą jung-
iančių kelių, ieško būdų greičiau
prablaivinti internacionalizmą ir
negerovėmis apnuodytus horizon-
tus.

Š. m. rugsėjo mėn. 22 ir 23 d. d.
įvykęs Juozo Bačiūno vasarvietėje
rajoninis Sąjungos suvažiavimas,
pirminkaujant Sąjungos pirmi-
ninkui dr. Steponui Biežiui, aiškiai
rodo, kokiu kūrybingumu ir kokia
energija Sąjunga sutinka ateinan-
čią dieną.

1. Suvažiavimas užakcentavo
vienybės svarbą Amer. lietuvių
gyvenime,
2. Pritarė tautinės brovės daly-
vavimui Amer. Liet. Taryboje,
3. Pripažino visų Lietuvos lais-
vinimo veiksmų svarbą,
4. Konstatavo L. N. Tautos tei-
giamą vaidmenį ir nutarė ją rem-
ti,
5. Nutarė atgaivinti "American
Friends of Lithuania" organizaci-
ją, kurioje bus telkiami žymūs
amerikiečiai padėti lietuviams —
Lietuvos laisvinimo kovoje,
6. Nutarė remti visą tautinę
spaudą: Dirvą, Vienybę, Margutį
ir Laisvąją Lietuvą,
7. Pabrėžė reikalą ir toliau
bendradarbiauti su priaugančia
karta, skiepyti joje susidomėjimą
lietuviškaisiais reikalais ir Lietu-
vos atkūrimo byla ir
8. Vašingtono sąskrydžiui at-
žymėti, nutarė išleisti specialų lei-
dinį.

- Taigi:
1. Sąjunga atmetė bent kokią
koncesiją laisvinimo darbe, tuo iš-
keldama demokratiškumo principą,
  2. Pripažindama L. N. Tautos
teigiamą vaidmenį ir nutardama
ją remti, sustiprina Tautos pozici-
jas Amerikos lietuvių visuomenė-
je ir laidoja jai kelius,
  3. Atgaivindama "American
Friends of Lithuania" organizaci-
ją ir deleguodama joje: Juozą Ba-
čiūną, adv. Antaną Olį, dr. Ste-
poną Biežį ir Pijų Žiūrį, rodo, ko-
kiu rimtumu ir vadavimo darbą
žiūri ir kaip tas darbas, pagal jos
supratimą, galės būti realizuotas,
  4. Nutardama remti visą tau-
tinę spaudą, užakcentuoja ne tik
jos svarbą, bet ir būtinumą sie-
kiant tautai laisvės ir Nepriklaus-
omybės.

Kur banguoja Nemunėlis,
Kur Šešupė miela plaukia,
Ten Lietuva mano brangi,
Tenai širdį mano traukia.

K. Vanagelis

KULTŪRINIS KALBŲ ARTŲ ALIJO'S

Vienas, retėjančios, senosios kartos žymiųjų poetų, kritikų, —
MYKOLAS VAITKUS,
švėčia kūrybinio darbo 50 metų sukaktį.

PIRMOJI LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ — FESTIVALIS ČIKAGOJE

Lietuvių Bendruomenė, siekdama ugdyti ir skieisti kultūrinę — tautinę vertybę, 1957 m. birželio mėn. Čikagoje rengia Lietuvos tautinių šokių šventę — festivalį. Šventei rengti ir jos programai nustatyti iš tautinių šokių vadovų, organizacijų ir Amerikos lietuvių Bendruomenės Chicagos Apygardos valdybos atstovų, sudarytas vyriausiasis organizacinis komitetas.

Šventės tikslas — parodyti lietuvių tautinių šokių grožį ir savitumą saviesiems ir svetimiesiems pademonstruoti lietuvių kultūrinį gajumą svetimose žemėse, kurio vaizdingos apraiškos pradėtos — 1956 metais pirmuoju Amerikos ir Kanados Lietuvių Kultūros Kongresu ir Dainų Švente.

Komitetas kviečia visas lietuvių tautinių šokių grupes, tautinių šokių vadovus, Amerikos ir Kanados lietuviškąjį jaunimą burtis į

didelį būrį jungtine jėga dalyvauti pirmojoje lietuvių tautinių šokių šventėje, tikėdamas Amerikos ir Kanados lietuvių jaunimo galia, ryžtu ir meile lietuviškos kultūros apraiškom skieisti ir kad visi bus pirmosios Amerikos ir Kanados Lietuvių tautinių šokių šventės pasisekimo dalininkais.

JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių Šventės Komitetas, laukdamas Amerikos ir Kanados lietuvių jaunimo ir tautinių šokių vadovų žodžio, patarimų ir sumanymų, nustatė veikiančiomis ir naujai sudaromom tautinių šokių grupėms registracijos terminą ligi 1956 metų lapkričio 15 dienos ir kviečia registruotis žemiau paduodamu adresu:

Mr. Jonas Jasaitis,
4430 So. Capbell Ave.,
Chicago 32, Ill.

AKADEMINĖ SKAUTŲ STOVYKLA

Rugpjūčio 25 — rugsėjo 3 d. d., Wheatley apylinkėje — Kanadoje, įvyko 6-toji akademinė skautų stovykla. Ši sykių stovykla suruošta buvo kartu su vyresniaisiais skautais —ėmis.

Stovykloje dalyvavo apie 120 skautų, o savaitgalyje skaičius pasiekė net ligi 270, iš kurių apie 100 buvo akademikai. Stovyklos vyriausiasis viršininkas buvo — prof. sktn. Stepas Kolupaila. Jam talkininkavo: psktn. R. Minkūnas — adjutantas, psktn. D. Pulkauninkaitė — sesių stovyklos viršininkė, sktn. V. Kamantas — brolių stovyklos viršininkas. Akademikams vadovavo: Dalia Tallat — Kelpšaitė — studentė skautė draugovė ir K. Mikėnas — Korp! Vytis. Ūkio skyrių sumaniai tvarkė psktn. A. Banionis. Stovyklos dvasios vadovas buvo kun. J. Vaišnys, SJ.

Laikė stovyklos buvo praveda įvairių pašnekesių bei paskaitų, gi vakare buvo pravedami įdomūs laužai, per kuriuos nemažai sudainuota ir pasijuokta. Ypatinai gambiai buvo pravedti keli laužai nepamirštamo sktn. V. Braženo. Taipogi per laužus buvo skaitomas tradicinis "Sumuštinis", kurį redagavo R. Vėžys.

Tai tikrai pasisekusi akademinė stovykla, kuriai pasibaigus, ne vie-

nas dar būtų norėjęs ilgiau pasilikti, tačiau yra sakoma, kad ne viskas, kas norima, yra galima.

SAULĖS SPINDULĖLIS

(Tikras atsitikimas)

Įsilinksminę vestuviniškai ūžia. Gerokai įraudęs "dėdė", gospadinės ir šeimininkai ragina svečius prie gausiai valgiais ir ilgakaklėm bonkom apkrautų stalų. Jaunimas su jaunaisiais, užmiršę pasaulį, lin guoja tango takte. Silta, linksmos kompanijos ūžesys... Jauku... Kažkas švelniai paliečia pečių. Atsisuku. Pažįstama ponja pakviečia prie šalutinio stalo. Atėjęs randu dar dvi studentes ir vieną vyrį. Prisedome. Ponja, pasižiūrėjus į visus, prabilo:

— Šiandien Tautos Šventė. Bū tų nesmagu tai priminti jauniešiams, jų džiaugsmo dienoje. Bet paminėti reikėtų...

— Teisingai, ponja, — pritarė viena kolegė, — mes paminėsim, nesutrukė besilinksminančių.

Ir, muzikai nutilus, tarp linksmy vestuvinių dainų, staiga suskambėjo ilgose persunkti posmai: "Tėvyne, kaip sunku gyventi be tavęs..." Ir šiuo būdu įsilinksminejanti nepajuto, kad jį tarpe buvo paminėta Rugsėjo 8-ji...

R. M.

NERA TAVES!...

Klemensas Jūra

In perpetuum memoriam... šviesų gyvųjų pasauli.

I.

1939 metai.
Vėlinės.
Dulkia lietus. Dangus verkšleina. Apsiniaukęs. Dangus ašaroja tylų vakarą. Tamsus, nusiminęs ruduo.

Minios žmonių tyliai, be triukšmo, slenka viena kryptimi. Susikaupusi minia iš lėto srūva Vytauto prospektu į kapus...

Šventas Vėlinių vakaras. Ilgai slankioju kapinyne. Grūdusio minioje. Jieškau... Bet ko? Nuperku iš sušalusios senutės ryšėlį žvakę. Kokį kapą papuošiu rankoje laikoma chrizantemų puokšte? Ant kieno kapo uždėsiu Vėlinių žvakelę?...

Čia nieko nėra iš mano artimųjų... Nieko. O jaučiu, kad ir šitame mirusiųjų mieste kiekvienas kapas man artimas, mielas, brangus...

Sustoju kapinyno pakraštyje. Prie tvoros. Netoli migloje susisupęs totorių mečetės bokštas. Pažvelgiu žemyn. Mano keliai palinksta prie tankia veja apžėlusio, užmiršto kapo. Papuošiau jį gėlėmis. Įžiebiau visas žvakeles.

Sušvito. Pradėjo šokinėti šėšėliai. Mirkčioja. Gėsta žvakeles ant artimųjų kapų. Rūpestingos rankos jas saugoja. Vėl įžiebta. Pataiso nusvirusias gėles. Meldžiasi. Atsidūsta. Žmonių vis daugėja. Daugelio tūkstančių minia gyvųjų bendrauja su mirusiais. Ir savo tarpe jaučiasi artimi, artimi. Lyg vieno tėvo, vienos motinos vaikai.

Iš toli, nuo Karių Paminklo, lyg duslus griaustinis ataidi kapeliono Sabaliausko — Žalios Rūtos pamokslas žodžiais. Jie skverbiasi pro dulknojančią lietu. Jie virpina grauduliu daugtūkstantinės minios širdį. Jie lyg tirpintas švinas smėgia ir žemė, prasiskverbia pro sunkiais paminklais ir marmuriniai antkapiais prislėgtą slūgšnį. Prasiskverbia pro tankia veja apaugusį žemės klodą... Tenai gel mėsė pasiekia milijonus ramybės besilinksmiančiųjų.

Jie kyla į viršų. Jų alsavimą junta gyvieji. O kapeliono balsas, lyg drąsindamas, šaukia juos iš žemės gelmių. Šaukia poeto žodžiais:

"Ateis žmona,
Ateis dukter,
Ateis sūnus, —
Nėra Tavęs..."

Drėgmė ir tirpstančio vaško kvapas svaigina. Gyvieji pajunta glaudų bendravimą su Anapus mirties išėjusiais. Su artimaisiais, tėvais, broliais, seserimis. Minia pajunta savo tarpe pilkus didvyrius, kritusius dėl Tėvynės laisvės. Ji jaučia gilią pagarbą, dėkingumą, tiems, daugumoje, nežinomiesiems, bevardžiams kariams, paaukojusiems savo tyros jaunystės žiedą — gyvybę už mūsų Laisvę...

Lietus stiprėja. Skverbiasi pro apikakles, laškoja per rimtai sukauptus skruostus. Niekas to neįjaučia. Nepastebi. Minia gyvena savo pirmatakams. Gyvena praeities kūrėjams ir dėkoja už šviesią dabartį...

"Uždengsime šydais ir mes nulėistas galvas,
Pilkųjų pelenų nuo veido nepuovė..."

Ir gedulo tyloj — tas pats melingas balsas,
Kurs mus gimdydamas į žemę pavilijojo..."

Tyliai, be garso, cituoju jau kito poeto žodžius, apleidamas kapines. Kelios valandos nepastebimai praskrido. Turiningos valandos. Retai žmogų aplankančios.

Vis atsigrįžtu. Susikaupęs stebiu milijonais švieselių mirkčiojančią kapinyną.

Nesiklausau linksmos šviesiaplaukės Sabinos čiaušėjimo, kurios nuotaiškos linksmumo nenusitėbė net mirusiųjų miesto aplankymas.

Atsisveikin. Spausdamas jos mažą rankutę pajuntu vėl ekspreisyvų gyvenimo pulsą ir ritmą. Iš slėpiningos kapinyno rimties — sugrįžtu į pavasarišką skaidrų ir

II.

1940 metai.

Ir vėl Vėlinės...

Vėl tyloje susikaupusi minia slenka į Vytauto prospektą. Slenka į kapines. Bailiai, lyg vogti eidami, lyg nusikaltimą darydami.

Minios pečius slėgia sunki našta. Ne gedulas mirusiųjų. Ne šventoji vėlinių rimtis. Ją slėgia didysis pavergtos tautos gedulas.

Tėvynės laidotuvės. Slankiojam kapinyne dairydami. Tylūs ir įtaringi. Stebime vieni kitus su šurpiu niūrumu. Smarkiai sumažėjo žvakelės ant kapų. Tamsūs šėšėliai gaubia daugelį, daugelį žole apaugusių antkapų.

Prie Žuvusiųjų Karių paminklo mažos mergytės — moksleivės įžiebta ir prižiūri žvakeles. Susikaupusi minia stebi jų darbą. Akys mirkčioja, tartum žvakeles. Tirpintas vaškas ritasi skruostais...

Daug mirusiųjų jau nebesulaukė savo artimųjų. Jie — kalėjimuose. Tolimam Kazachstane. Baisajame Altajuje sutinka Vėlinių vakarą. Dauguma suterorizuoti iš viso bijo pasirodyti kapinėse. Jaučia budinčią nuožmaus pavergėjo akį. Jaučia siaubo ir teroro baimę...

Nėra Tavęs.

Nėra Tavęs...

Graudi tyla gaubia mirusiųjų miestą. Nematyti prie Žuvusiųjų paminklo baltaplaukės kanaaninko Sabaliausko — Žalios Rūtos, lyg baltos obelėlės, svyrančios galvos... Niekas jam necituoja poeto žodžių.

Pamaldos uždraustos. Vyrai kalėjimuose. Ištrėmimo. Miškuose. Rezistencijoje, prieš šimtagalvį kruvinąjį balševizmo slibiną. Jis iš senelės pasakų atgimė. Jis dvokiančiomis letenomis aprėpė lietuviškąją žemelę.

Minioje tik moterys, moksleiviai ir seneliai. Vienas kitas vyras siluetas slepiasi, lyg persekiojamas žvėris, medžių ir paminklų šėšėliuose...

Niekada nevaidinau drąsuolio. Minios baimė užsikrečiau ir jaučiu stiprius dūžius krūtinėje. Priseddamas šėšėliais, artėju prie Žuvusiųjų paminklo.

Jo papėdėje šviesiaplaukė Sabina žiebta žvakeles. Jos seniai nebemačiau. Vaidas netekęs nerūpestingo linksmumo. Jis žydi kančia, ryžtu ir sielvartu. Jis atsitiešia ir permeta akimis sustingusią, suakmenėjusią minią. Žengia ant aukštesnės pakopos ir staiga:

— Broliai! Sesės! — ji šaukia skardžiai virpančiu balsu, kuris lyg metalas skrodžia širdį.

— Ar verksime? Ar gi raudosime ir tylėsime prie didvyrių kapų?

— Pavergėjai niekina ir trypia šventąją mūsų žemelę. Kraujas nekaltas ir karčios ašaros liejasi upėmis.

— Kur mūsų broliai? Kur vyrai? Kur kariai ir didvyriai? Pavergėjai džiūgauja iš mūsų bailumo...

— Sesės. Broliai. Težino budačiai, kad mes neišžadėsime laisvės, kol nors viena širdis plaks lietuviškoje krūtinėje...

— Himnas! — metė ji už-

burtai, baimė ir pasigėrėjimu apstulbusiai miniai.

Staiga visos kapinės suaidėjo išsiveržusiais iš prislėgtų krūtinių, uždraustos giesmės žodžiais. Kiekvieno akys srūvo ašaromis. Balsai virpėjo ir springo gomuriuose. — Vienūr kitur pasigirdo veriantis kukčiojimas.

Niekados mano gyvenime himno žodžiai neskambėjo tokia šventa didinga gaida. Niekada neplaukė taip iš širdies gelmių, kaip šią akimirka.

Kritusiųjų didvyrių vėlės išėjo iš savo amžinojo poilsio — sudūlėjusių karstų ir susijungė Tautos Himno žodžiuose ir garsuose su skausmo prislėgta minia. Tai žodžiais neišreiškiamas ir retai teptiriamas jausmas.

Buvau lyg įelektrizuotas. Giedojau jau nesislėpdamas medžio šėšėlyje ir mano balsas springo ašarose. Gėda savo bailaus neryžtumo dusino ir spaudė krūtinę. Nepajutau, kaip kažin kas stipriai supurtė mano ranką. Krūtelėjęs prie ausies išgirdau kuždesį:

— Ui, kaip ghažu, pons—dhaugas. Tu duša stvehia... — Neįžvelgiamas šėšėlis pranyko tarp medžių ir paminklų...

... dabar prie Dariaus ir Girėno! — vėl pasigirdo skardus moteriškas balsas. Minia, lyg banguojančių jāvų laukas, vėjeliumi pūstelėjus — subangavo, sužė, lyg užburta, skubėdama į kitą kapinių pusę, kur gražiame mauzoliejuje išsėjos tautos verti didvyriai — Amerikos lietuviai.

— Lietuviais esame mes gimę...

Gaivalingai veržėsi lyg priešaika, lyg pasiteisinimas ir pažada prieš tautos didvyrius. Bet — nebaigus giesmės, pasigirdo klyksmas, bausis beviltiškas šauksmas. Baimėje apakusi minia metėsi į visas puses, puldami žemėn, klupdami, virsdami per galvas, lyg audros blaškomas jāvų laukas...

— Jėzau, Marija... — Enkavedistai!... — Nebėkim! Drąsos! Tegu sumina! Tegu sušauda! Jie užspringa nekaltu krauju!...

Sutirpo didvyrišką moters balsas slautu paklaikusios minios ūžime. Kiekvieną nuo pakaušio iki užkulnių pervėrė mintis: Begit! Gelbėtis! Nors žemėn prasmegit!...

Ir staiga... Suburgė pikta lemiančios mašinos. Šimtai ginkluotų vampyrų apsupo, išveržė į kapines. — Sudrumstė Vėlinių nakties rimtį ir šventumą.

Jiems nieko nėra švento. Net mirusiųjų miesto nepalieka ramybės.

Supoškėjo šūviai. Minia sukrito ant žemės ir šliaužė į visas puses, jieskodama išsigelbėjimo...

Prieš mano akis sumirgėjo revolverio tūta ir žvėriškas kumpa nosimi veidas...

Mirtį kapinėse? Ir dar gi Vėlinių naktį...

— Ne! Turiu gyventi! Turiu išlikti! Privalau išnešti ir paskelbti pasauliui didžiąją pavergėjo gėdą... Privalau išsakyti žmoniui ir apakusiems broliams apie žmonijos istorijoje negirdėtą, žiauriausią kruvinąjo despoto šėlimą.

Akimirkai susikaupiau panaudoti prieš dešimtį metų Policijos mokykloje išmokto "džiū-džiūsu" ir mano azijatiškas "draugas" persivertė per galvą...

Pro veidą, lyg uodai, suizrė ke lios kulkos...

Rašyt. Antanas Rūkas, laimėjęs Liet. Mokytojų Sąjungos dramos konkurso premiją.

Ilgai gulėjau įgriuvęs į aplūžusį kaprūšį. Dvelkė lavonais. Puvėsiais ir drėgme...

Tyliai ir be galo lėtai slinko Vėlinių naktis. Neužmirštamoji Vėlinių naktis "raudonojoje laisvėje ir demokratijoje", kur tik šitaip "respektuojami" žmogaus religiniai jausmai ir įsitikinimai...

III.

1941 metai...

Vėlinės.

Nėra Tavęs...

Ne. Tu esi ryžtingoji šviesiaplaukė Sabina. Prie Tavo nelaiuku supulto kapo įžiebta keletą žvakelių ir matau Tave jų šviesos mirkčiojime. Matau Tave svyrančiam rudens gėlės žiedė... matau Tave Tautos širdyje.

Aš graudaus dėkingumo kupinas, noriu suspausti Tavo mažą, smulkų rankutę ir dėkoti už praeitį Vėlinių vakarą narsumą. Matau — Tu jau čia ne viena. Tu šalia savęs turi šimtus, tūkstančius naujų draugų ir brolių, naujoje kovoje kritusių...

Štai, visai netoli pusbrolio Gervės kapas. Kairėje — geriausias draugo ir prietelio Albino kulkus kryželis... Šalia — trijų bendradarbių kapai... Toliau surikiuoti ginklo kolegų kapai... Partizaninių kovų draugai prieš keturis mėnesius kritę Linksmadvario šlaituose, aukdamiesi už Tėvynės laisvę.

Kapai, kapai, kapai... Nauji. Neseniai supilti. Jaunos, trapios gyvybės. Vos prasikleidę žiedai.

Už ką? Už ką, taurioji lietuvaite? Broli? Draugai, prieteliai?... Už ką jus mirtis išsirikino? Kodėl?...

"Tas laisvės nevertas, kas negina jos..."

Suošė, lyg atsaką duodamas, kapinės.

"Tėvynės laisvė reikalauja aukų..."

Aukos!... Aukos!... Aukos!... (Perkelta į 3 psl.)

TĖVŲ ŽEMĖ

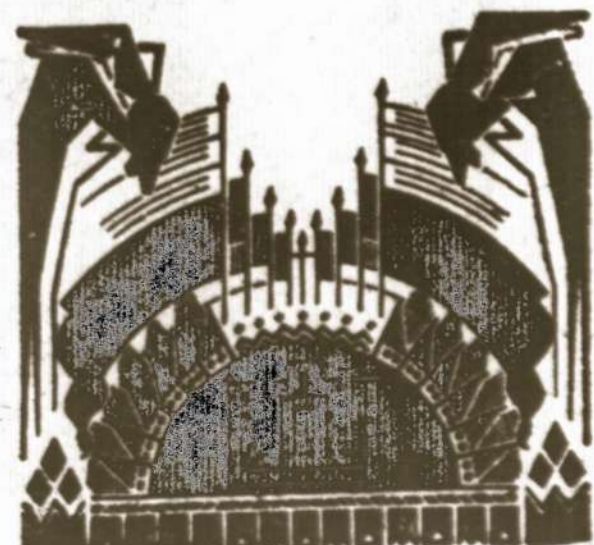
LASO Anglijos Vietininkijos leidžiamas laikraštis. Išėina kas 3-4 savaitės. Turinys gyvas, įdomus, nušviečia ir tenykštį lietuvių gyvenimą. Ilustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Adresas: "Tėvų Žemė",
13 Frostic Mansions,
Frostic Place,
London, E. 1. England.

Baletmeisterio Simo Velbasio baletu studija ruošiasi naujam pastatymui.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komitja.
Straipsniai ir korespondencijos re-2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
daktis talso ir talpina savo nuomū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.
Metams — 4.50; pusel metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Lietuviai, perrinkime respublikonus!

Artinasi svarbioji rinkimų diena — lapkričio 6-ji. Prieš keturis metus Jungtinių Amerikos Valstijų piliečiai išreiškė savo nepasitenkinimą ilgus metus užtrukusiai demokratų administracijai ir isrinko Dwight D. Eisenhower Amerikos prezidentu. Daug kas pasikeitė per tuos keturis metus ir, su džiaugsmu reikia konstatuoti gerąją pusę.

Respublikonių administracija įrodė, jog demokratų kalbos, būk jie (respublikonai) atstovaujama kapitalistinė elementa, kaip čia vadinama "big business", yra tik propagandos dalykas. Eišinis Amerikos pilietis: darbininkas, tarnautojas ir smulkus biznieriūs, per tuos keturis metus džiaugėsi ekonominių sąlygų pagerėjimu, taika ir tvarkinga vidaus bei užsienio politika. Vietoj demokratų pranašautos de presijos, Amerika pasiekė aukščiausią gyvenimo standartą, kokį kada nors turėjo. Vidutinis gyventojų ūdarbis visame krašte pakilo 10,9%; fabriko darbininkų atlyginimas pakilo 17%; tuo tarpu pragyvenimas pabrango nepilnas 3%. Laikė demokratų administracijos kainos visą laiką kilo nepaprastu tempu. Paskutiniai aštuoniais metais prieš respublikonų atėjimą jos buvo pašokusios — 50%!

Šiuo metu Amerikoje yra apie 66 milijonai dirbančiųjų! Darbo gavimo klausimas ir jo pasirinkimas nėra jokia problema. Tik prisiminkime, jog 1939 metais (prieš Antrąjį Pasaulinį karą) bedarbių skaičius siekė 9.500.000. Prieš Korėjos karą (1950 metais) bedarbių buvo apie 4.700.000. Respublikonai išsprendė bedarbių klausimą be karo pagelbos!

Šiame XX amžiuje trys didiosios nelaimės: Pirmasis Pasaulinis karas, Antrasis Pasaulinis karas ir Korėjos karas įvyko valdant demokratų prezidentams. Per tuos karus buvo nuleista daug kraujo, o politikai nieko nelaimėta. Antrasis Pasaulinis karas atnešė komunistinę prispaudą milijonams žmonių, jų tarpe ir lietuviams. — Teherano ir Jaltos konferencijose demokratų prezidentas, be Kongreso žinios ir pritarimo, bolševikams padarė daug nuolaidų. Pošdame tą pačią politiką tęsė Trumanas, o už jos skaudžius rezultatus apmokėjo nekalti žmonės. Šiose konferencijose buvo palaidotos Pabaltijo, Lenkijos ir kitų Rytų Europos bei Azijos tautų nepriklausomybės.

Korėjos karas, kurį velionis sen. Taft vadino Trumano karu, mums dar kartą įrodė, prie kō veda demokratų užsienio politika. Kai sovietai ginklavo ir ruošė karui Siaurės Korėją, amerikiečiai Pietų Korėją buvo visiškai apleidę. Vos kelis mėnesius prieš komunistų invaziją, demokratų valstybės sekretorius paskelbė, jog Pietų Korėja neįeina į Amerikos apsigynimo sferą. Tai buvo lyg kvietimas komunistams pradėti karą. Komunistams užpuolus, prezidentas Trumanas be kongreso žinios ten pasiuntė neparengtus ir blogai ginkluotus Amerikos kareivius, kurie komunistams buvo patrankų mėsa. Kaip atsimename, tragiškasis Korėjos karas buvo sustabdytas valdžion atėjus dabartiniam respublikonų prezidentui — Dwight D. Eisenhower.

Respublikonų administracijos metu komunistų ekspansija buvo sustabdyta. Jiems nepadaryta jokių nuolaidų, ir tvirtai užimta užsienio politikos pozicija rodo, jog ilgai užtrukęs komunistų medaus menuo baigėsi. Amerika padarė milžinišką pažangą kariuomenės modernizavime ir atominių bei hidrogeninių ginklų tobulinime. Ir tas buvo padaryta sumažinus mokesčius ir biudžeto ribose, kuri demokratai niekad nesugebėjo subalansuoti!

Demokratų prezidentinis kandidatas Adlai Stevenson 1952 m. liepos 20 dieną yra šitaip apibūdinęs savo tinkamumą prezidento postui: "temperamentu, protiniai ir fiziniai aš netinku šiam darbu". Stevensonso kandidatūrą remia ADA (Americans for Democratic Action), kuri yra kairiųjų, socialistinių "liberalų" organizacija. Amerikiečiams su jais nepakeliui, nes visokie kairieji "liberalai" yra tik naujų nuolaidų komunistams apaštalai. Stevenson jau dabar pareiškė, kad reikia sustabdyti hidrogeninės bombos bandymus. Paskutiniai šios bombos sprogdinimai, kaip prez. Eisenhower paaiškino, buvo skirti tyrimams, kaip galima nuo jos apsaugoti savo miestus atakos atveju. Taigi, kur veda Stevenson'o politika?

Nereikia nė aiškinti, kad tik fiziniai ir dvasiniai stipri Amerika sulaukys komunistų invaziją ir eventualiai gali priversti prie jo žlugimo, o tuo pačiu prie Lietuvos turti geradarius ir artimus gimines, priversime atsistoti prieš pačius tremtinius.

3. Mes juos priversime atsistoti prieš materialinius sunkumus, kas neišvengiamai atneš nusivylimą. Ir kai nusivylimas pasiekė aukščiausiąjį laipsnį, infiltruotų žmonių pagalba įnešime vidaus nesutarimus, o iš šono duosime mirtingą smūgį. Aš tikiu, kad šitie kietaisprandžiai subyrės, kaip kortų namelis. Jei ir liks, tai tik nusivylusieji vadai, beiešką kelio, kaip atstatyti pašlijusį vardą. Tuo savo šios dienos raportą ir baigiu. Jei turėtumėte kokių neišskumų, klauskite, o aš pasistengsiu atsakyti.

— Kas norite šiuo reikalu pasisakyti? — paklausė Bajus.
— Draugas Ūgelis? Prašau.
— Išklaušęs draugo Nalivaikos pranešimą, noriu pariešksti, kad šis planas yra marksistų kraujo kelias. Tai nurodo ne tik marksistinė teorija, bet dar daugiau kasdieninio gyvenimo pavyzdžiai, ką įsitikinau savo kelionėje iš Kau no per Maskvą, Ispaniją ir Pietų Ameriką į šį kraštą. Aš pilnai sutinku su draugo Nalivaikos nuomone, kad mes juos gerokai apgrausime. Tačiau, plane aš pasigendū vienos galimybės, tai laikraščio perkėlimo kitur, kur mums gal būt bus sunkiau pasiekti.

— Pastaba visai vietoje, — sūtikio Nalivaika. — Bet neužmirškite, kad jie yra per daug išsibarstę. Šitas jų išsibarstymas plačiuose se toliuose, mums kaip tik padės, nes kol jie susigaudys, kol praves atitinkamus nutarimus, mes ryšiniukų pagalba, bent kokiems nutarimams būsimė užbėgė už akių. Jų atavelsmiai prieš mūsų veiksmus bus visuomet pavėluoti ir net užkietėjusiems nesudarys efekto. Šita aplinkybė, manau, neleis

"Pirmyn" choras spalį 21 d. — sekmadienį, 3 val. p. p., Sakalų salėje stato operą "Čigonų baroną", kurį režisuoja muz. Kazys Steponavičius.

Sekancią dieną po vestuvių — žmogus pasijunta septyniais metais vyresniu. Bacon.

Charakteris yra deimantas, kuris įbrėžia kiekvieną kietą akmenį. Bartol.

IVANAS IV-SIS BUDI...

J. VEISIEJIS

(Tąsa iš 26 ir 27 nr.nr.)

Žodį gauna draugas Nalivaika. Nalivaika pakėlė galvą, aukštyn apmetė plačiu žvilgsniu susirinkusius ir prabilo:

— Naujo Sąjūdžio padaliniai auga ne tik Vokietijoje, Anglijoje, Australijoje, bet ir čia pat mūsų pašonėje: Kanadoje ir Amerikoje. Tai landžių ir beatodairinių kovotojų armija, su kurios pirmūnais ir smetoninis režimas nevaliojo tinkamai susidoroti. Pagal pavidimą aš išstūdijavęs juos ir tik vieną silpnumą esu pas juos užtikęs, tai ambiciją ir jautrumą. Todėl manau, kad šitą jų silpnumą ir turime išnaudoti. Mano paruoštas planas atrodytų maždaug šitaip:

1. Į besikuriantį Sąjūdį turime infiltruoti patikimus ir gerai paruoštus amsenis.
2. Gerai nuteikti savuosius, kad jie patogių laiku, atstargiai eidami, pavestų atitinkamą propagandą per darbuviotes ir ūzeigose. Vadinasi, sudaryti įspūdį, kad viskas natūraliai iškyla iš placiųjų masių. Ir, kada šitai bus paruošta, paleisti prieš juos atitinkamus šūkius.

3. Kas liečia jų laikraštį, tai galiu Jus užtikrinti, kad jo leidimui reikalingi pinigai. Skaitau, kad gero savaitraščio išlaikymui savaitei yra reikalinga ne mažiau, 750 dolerių. O ką gi jie turi? Ašaras. Tas reiškia, kad jų savaitraštis, be paramos iš šalies negalės išsilaikyti, nes be pinigų ir gėniu yra silpnas. Jie bus priversti eiti į visuomenę. Atsižvelgdamas į tai, aš siūlau:

a) Eile straipsnių ir korespondencijų pradėti puolimus prieš tremtinius.

b) Visa gerkle šaukti nacių žiaurumus, primenant, kad nacių bendrininkų turime ir tremtinių tarpe.

c) Kiekvieną naują kuriama organizaciją, kuopelę ar chorą, be mūsų palaiminimo, turime pulti, nurodydami, kad trėmtiniai atėjo ardyti senųjų ateivių organizacijas, kurios, kurios tiek daug besikuriantiai Lietuvai yra gera padarūsiaūs.

Šitaip elgdami:

1. Tremtinius izoliuosime nuo senųjų ateivių. O izoliavus jie jų nerems.

2. Tuos tremtinius, kurie čia turi geradarius ir artimus gimines, priversime atsistoti prieš pačius tremtinius.

3. Mes juos priversime atsistoti prieš materialinius sunkumus, kas neišvengiamai atneš nusivylimą. Ir kai nusivylimas pasiekė aukščiausiąjį laipsnį, infiltruotų žmonių pagalba įnešime vidaus nesutarimus, o iš šono duosime mirtingą smūgį. Aš tikiu, kad šitie kietaisprandžiai subyrės, kaip kortų namelis. Jei ir liks, tai tik nusivylusieji vadai, beiešką kelio, kaip atstatyti pašlijusį vardą. Tuo savo šios dienos raportą ir baigiu. Jei turėtumėte kokių neišskumų, klauskite, o aš pasistengsiu atsakyti.

— Kas norite šiuo reikalu pasisakyti? — paklausė Bajus.

— Draugas Ūgelis? Prašau.

— Išklaušęs draugo Nalivaikos pranešimą, noriu pariešksti, kad šis planas yra marksistų kraujo kelias. Tai nurodo ne tik marksistinė teorija, bet dar daugiau kasdieninio gyvenimo pavyzdžiai, ką įsitikinau savo kelionėje iš Kau no per Maskvą, Ispaniją ir Pietų Ameriką į šį kraštą. Aš pilnai sutinku su draugo Nalivaikos nuomone, kad mes juos gerokai apgrausime. Tačiau, plane aš pasigendū vienos galimybės, tai laikraščio perkėlimo kitur, kur mums gal būt bus sunkiau pasiekti.

— Pastaba visai vietoje, — sūtikio Nalivaika. — Bet neužmirškite, kad jie yra per daug išsibarstę. Šitas jų išsibarstymas plačiuose se toliuose, mums kaip tik padės, nes kol jie susigaudys, kol praves atitinkamus nutarimus, mes ryšiniukų pagalba, bent kokiems nutarimams būsimė užbėgė už akių. Jų atavelsmiai prieš mūsų veiksmus bus visuomet pavėluoti ir net užkietėjusiems nesudarys efekto. Šita aplinkybė, manau, neleis

jiems sudaryti didesnio pasipriešinimo branduolio. Jei ir atsiras vienas kitas, tai jie bus neorganizuoti, ir mums niekad nesudarys sunkumų juos patvarkyti tinkama kryptimi.

— Visai teisingai, — inurzgė Bajus. — Vienas jų vakar buvo atvykęs pas mane. Ir žinote, ką aš padariau? Nuoi, gražiai išprašiau lauk. Buvo šitaip:

— Atvykęs, pristatė man, kaip lietuviui veikėjui, o aš, nesimondkydamas, paklausiu jį: "iš kur atvykai?"

— Iš Vokietijos, — atsako.

— Kada Vokietijoje atsiradai?

— Baigiantis karui.

— O ką darei Smetonos laikais? — klausiu.

— Buvau burmistru, teisiams, tremiamas, sėdėjau kalėjime.

— O ką darei bolševikmečiu?

— Slapsčiausi.

— O vokiečių okupacijos metu?

— Traukiantis bolševikams iš Lietuvos, rankinėmis granatomis išsprogdinau tris rusų tankus ir buvau sprogstama dum-dum kulipka sužeistas į ranką, — pasigyrė ir parodė kreivą, sudžiūvusią ir sunkiai valdomą kairiąją ranką.

— "O vėliau, pagijęs, įstojau į tam tikrus dalinius ir kovojau prieš bolševikus rytų fronte. Mano kovos kelias tęsiasi nuo Ilmeno ežero iki Berlyno."

Po šio pareiškimo sudrebėjo mano širdis ir aš pareiškiau, kad neturiu laiko ilgiau kalbėtis. Tai, žinote, tik suspaudė saujoje iš Europos atsivežtą kepuraitę ir iškiutindamas burbėjo: "Kas bus, kas nebus, o Lietuvėlė nepražūs."

— Su tokiais tipais mūsų kūba turi būti trumpa ir aiški. Mūsų tikrieji draugai, tai iš Lietuvos prievarta į Vokietiją išgabentieji. Buchenwald'o, Auschwitz'o, Dachau, Flossenburg'o ir kitų darbo stovyklų vergai, nėra mūsų draugai. Mes su jais bendraujame tik tiek, kiek jie pasisako prieš nacizmą, bet mes jų net nekentime už jų nusistatymą prieš marksizmą ir aukščiausią marksistinį pasireiškimą — komunizmą bendrai, — užbaigė Bajus.

— Draugo Ūgelio iškelta klausimą, neatsižvelgiant pamatuotų paneigimų, norėčiau šiek tiek praplešti. Aš manau, kad toks smūgis gali juos paskatinti dar daugiau susijungti. Šiandien jie yra išsibarstę, bet jei vieną dieną, sakysim, iš visos Amerikos, ima ir susirenka viename kuriame mieste ir apsigyvena. O kas bus tada? Todėl manau, kad mes ne tiek pulkime visą Sąjūdį, kiek juo paskirus narius. Šiam uždaviniui atlikti, turėtų būti užangažuoti plepūnai, nes plepūnai užmaskuotame veikime geriausiai pasitarauja. Jie labai vykusiai mūsų buvo panaudoti prieš Smetoną ir šiandien galime drąsiai tvirtinti, kad tių jų dėka suskaldėme Smetonos — Voldemaro ašį. Jie mūsų paruoštus gandus taip gerai išnesiojo po visą kraštą ir taip veikė mases, kad tas privertė Smetoną kurti savąją partiją dogminiais pagrindais. O ką gi tas reiškė? Nagi, kad Smetoną iš Tautos Vado, gandy serija, padarėme partijos Vadu. Vadinasi, imant partine prasme, susilyginome.

Viena, kas mums nepavyko, tai susitvarkyti su vadinamais voldemarininkais. Politinio žodyno komisija jiems yra davusi voldemarininkų vardą, norėdami juos, kaip ir Smetoną, apauti partiniu batū. Bet vos tik spėjį kiek pažengti, žiūrėk, ir vėl jie vaikščioja be partinio šešelio. Reikia pasakyti, kad jie yra patys radikaliausi nacionalistai, nes paneigia visa, kas tik ne iš lietuviškos širdies išplaukia.

Jei pas fašistus ir nacionalistus tautiškas yra išleities bazė ir mases, jas palenkti savo pusę, jei pas fašistus ir nacionalistus tautiškas sutraukia po viena vėliava didesnes tautas, tikslu gas dinti ir prievartai silpnesnes, tautiškume palūzusias, tai pas nacionalistus, arba, kaip mes vadiname, voldemarininkus, tautiškas virto idėja, tikėjimu, nes jų nuomone, tiek nacionalizmas yra pajėgus pasipriešinti bent kokiam

agresijai, kolonialinei politikai, tarptautiniam išnaudojimui. Jei, kaip čia teko girdėti, pagal draugo Nalivaikos planą ir pavyks juos apgrauti, tai vargu pavyks iš jų širdžių išplėsti nacionalistinį tikėjimą. Bet vieną, ką mes galime ir privalome daryti, tai užkirsti kelią, kad šis tikėjimas nepersimeturį į platesnes mases. Mes turime surasti ką nors, kad jį padarius baisyti, o gal net ir pabaisa. Nacionalizmas tokia pabaisa mes galime padaryti jį sujaukdami su fašizmu ir nacionalsocializmu. Sujaukti taip, kad ne tik bemokslis, bet ir mokytas šauktų juos esant vadistais, fašistais, nacijs ir panašiai. Atleiskite, draugai, bet šitokiame sujaukime aš žjūriū didesnes laimėjimo galimybe, nei draugo Nalivaikos planė, — užbaigė savo išvedžiojimus Meidūnas.

— Kadangi draugas Meldūnas palietė mano planą, todėl jaučiu, kad žodis priklauso man, — atsistodamas kalbėjo Nalivaika.

— Draugas Meldūnas labai gražiai ir teisingai patiekė savo išvedžiojimus, tačiau jis nauja nieko nepasakė, nes visa tai mano plane yra numatyta (žiūr. punktus a ir b). Taigi, jo pastabos mano plano nekeičia, o tik kalba apie detales. Aš gi, iš savo plano, detales sąmoningai išleidau, nes jos nesudaro kovos esmės ir gali keistis pagal vietos aplinkybes bei situaciją. — Mano patiektą planą realizuojant, šitos draugo Meldūno teisingos dėtalės turi būti priimtos dėmesin. Jų, mano manymu, bus ir daugiau, bet dėl to šiandien laiko negaishinkime. Jei kas dar turėtų šiuo klausimu pasisakyti iš esmės, labai prašau.

— Aš ne vien apie detales kalbėjau, bet kai ką iškeliau ir esminio, tai jų galima susigrupavimą viename kuriame nors mieste, sakysime, kad ir Čikagoje. Ir jei jiems šitai pavyktų Čikagoje įsikurti ir palenkti didesnę Čikagos lietuviškos visuomenės dalį savo pusėn, tai pagal draugo Nalivaikos planą, ne tik nieko nelaimėje, bet dar ir pralaimėje mes būsimė. Šitą aplinkybę aš laikau esmine ir šitokia galimybė ne tik turi būti numatyta, bet ir aptara. Išidėnėtina dar ir tas, kad nėra padėties be išeities. — Atsikirtu Meldūnas.

(Bus daugiau)

— o o o o o —

I. Gasčiūnas

KOVA SU KOMUNIZMU

Iš Tarptautinio Fronto prieš komunizmą veiklos (F.I.C.C.)

Gyvenu prie Viduržemio pajūrio. Netoli nuo manęs yra žvejų miestelis "Gran de Roi", iš kur Louis IX iškeliavo į Palestiną — į šventą krosadą prieš netikėlius.

Mėgstu tą ramų, dabar žvejų miestelį. Jis man primena Lietuvą puikųjį pajūrį, gražiąją Palangą.

Vandens bangomis skrendu prie

NĖRA TAVĖ...

(Atkelta iš 2 psl.)

— Ir taip — šimtmečiais! Taip visais amžiais! Taip kiekvienoje kartoje! Aukos, begalinės aukos...

O kur gi toji laisvė? Tėvyne jos neturi! Mirazą vadinome laisve!

O tauriausieji Tėvynės sūnūs ir dukros, štai, kapinyuose. Daugelis net bevardžiuose, kur nei kryželis nežymi jų Amžinojo poilsio vietas... Daugelis kencia ir žūsta Sibiro taigų ledynuose... — Daugelis pelenais ir dulkėmis virsta žiaurais germaniškojo barbaro krematoriumuose... O kiek jų nyksta, atrofojuasi ir save praranda pilkoje tremtyje... Blaškosi tolimiausiuose pasaulio kontinentuose...

Tėvynėje vis naktis! Klaiki! Ilgametė ir nesibaigianti Vėlinų naktis...

1956 metai.

Nėra Tavęs... Neseniai Vėlinių šurpuliu atskrido žodžiai iš tėviškės laukų: — Nėra tėvo, motinos, brolių ir sesučių linksmuolių... visus sunaikino barbaro — mongolo kerštas be ginkliams ir nekaltiesiems. Nėra

savojo lietuviško pajūrio, kur dabar ruskis — maskolis niekina žydindiją Lietuvą.

Širdyje kerštas gimsta už Tautos sunaikinimą, kerštas už mūsų brolių, seserų pralietą kraują Sibire...

Tegu būna visų mūsų tremtinių šventa pareiga prisiekti prieš tuos didvyrius kalinius, kad mes laisvi keršysime už jų mirtį ir nenurimsime tol, kol Lietuva nebus laisva.

Jų kraujas bus mūsų vadovas į Laisvės kelią! Ir Dievui padedant, mes atsieksime savo užbrėžtus tikslus...

Karalius Louis IX iškeliavo iš "Gran de Roi" į krosadą, laisvinti Palestiną nuo netikėlių.

Tarptautinis Frontas prieš Komunizmą (F.I.C.C.) suruošė toje pačioje istorinėje vietoje konferenciją, kur kvietė visą laisvą pasaulį prisidėti prie krosados prieš komunizmą ir, išvaduoti pavergtas tautas.

Tarptautinis Frontas prieš Komunizmą jau yra plačiai išsiplėtęs Prancūzijoje ir visame laisvame pasaulyje.

To judėjimo tikslas yra: užkirsti kelią komunizmui ir daryti aktingą laisvinimo, pavergtų tautų politiką.

Tas frontas šaukia šiandieną visas laisvas tautas užkirsti kelią komunizmui, jų įtaką tarptautinėje politikoje ir nutraukti visus diplomatinis santykius su Sovietų Rusijos imperIALIZMU.

Dabartinė oksidentaline veda ma politika yra pilna klasių. Neuturalizmo paskelbta idėja vakaruose yra išdavimo politika, kuri tarnauja rusų imperIALIZMUI.

Tiek anglų — sakų, tiek prancūzų politika yra pagrįsta Rusijos komunistine "taikingumo politika". Tie, kurie mano, kad gyvenimus tą "taikingumo politiką" tarp rytų ir vakarų, — yra komunistų šalininkai.

Toji Tarptautinio Fronto prieš komunizmą konferencija susilaukė žymų susidomėjimą. — Dalyvavo daug atstovų, kurių tarpe ponas J. Dides, seimo deputatas, daktaras Moreau, žymus prancūzų politikas, advokatas Delnuas, p. Arnaud, Marquis Saint-Genies ir kt.

Konferenciją atidarė F.I.C.C. pirmininkas Ign. Povilaitis, linkėdamas konferencijai gerų darbų.

"Vakarų politikai dar neturi pilno supratimo ir sąžinės jausmo dėl pavojaus, kurį sudaro laisvam pasauliui komunistinis režimas".

Toliau Ign. Povilaitis kvietė laisvą pasaulį būti atsakingiems prieš gresiantį ir mirtiną komunistinį pavojų. Kiekvienas laisvas pilietis turi kovoti su komunizmu ir marksizmu tokiomis idėjomis, kaip kovojama prieš internacionalinį nusikaltimą. Toje kovoje negali būti dviejų nuomonių: komunizmo vergovė, ar demokratiška laisvė.

Programoje buvo svarstomi du klausimai: "Pavergtų tautų laisvinimo ir Taikos klausimai".

net kam žvakelės uždegti ant tankia veja apaugusių apleistų kapų. Mano Tėvyne!

Artimieji ir tauriųjų draugų — didvyrių kapinės. Ar turiu juos šiandien prisipažinti, kiek daug aš jaučiuosi kaltas, kad mano kapo gal nebus šalia jų... Ar turiu jums prisipažinti, kaip skaudžiai nusivyliau broliams ir sesėms išeivijoje... Nes tolimuose ir svetimuose kontinentuose kasdieną sutinku gėstancias lietuviškumo žvakelės... Dažnai jau svetimos širdys plaka net lietuviškose krūtinėse... Dažnai lietuviškas žodis yra toks retas kasdieną sutinkamo lietuvių ir lietuviškos lūpose...

Ir kasdieną girdžiu nuolatos kartojant:

Nėra Tavęs... Nėra Tavęs... Bet... Ar gi nebus Tavęs? Ar nesibaigianti Vėlinų naktis nulydės mums į kapą? Ar užbaigsime dienas svetimų kraštų pakelėse, vieni gilaus sielvarto privinūsijomis širdimis, tylūs, linkdami į kapą, kiti — aštriais dantimis besikramtydami dėl "itakos ir titulų", bet visų krūtinėse — juoda Vėlinių naktis...

Nėra Tavęs... 1956 m. Tremtis.

— oo —

TARP PRIESTARAVIMŲ...

J. Žvainys

(Arba kaip p. K. Škirpa plaka pats save).

Š. m. rugsėjo mėn. 10 d. buv. Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Igal. Ministeris Vokietijai p. K. Škirpa, išsiuntinėjo spaudai, pagal Vliko užsakymą paruoštą straipsnį "Apie Diplomatinės kompetencijos ir Vliko veiklą užsienyje". Čia duodame mūsų bendradarbio paruoštą to straipsnio santrauką — charakteristines vietas.

Reikia pasakyti, kad p. K. Škirpos straipsnyje yra daug gilių tiesos. Tai ypač ryšku, kas liečia diplomatinę postų teisinę padėtį, bet yra ir didelių plyšių — prieštaravimų, kuriais mūsų diplomatinės teisiniai pagrindai bandomi sugriauti, tikslu: Diplomatinę padaryti paklusnų Vlikui.

Kaip p. Škirpa žiūri į Diplomatinę postus?

... Išlikusių Pasiuntinių padėtis, toli gražu nėra tokia, kuri įgalintų jas vystyti kiek platesnę akciją Lietuvos laisvinimo tikslais, kaip kad tą norėtų matyti patriotiškąjį lietuvių visuomenę. Sakytų Pasiuntinių galimybės yra, ištikrųjų, labai ribotos ir ne vien dėl lėšų stokos ir personalinės padėties nepakankamumo didesniems darbams, bet ir grynai diplomatinio požiūrio: jos privalo laikytis labai atsargiai ir susilaikyti į grynai diskretišką diplomatinę veiklą, kad kokia nors perdauginta iniciatyva Lietuvos laisvinimo tikslais, ar bereikalingu reklamavimosi savo žygiams, ne pastatytų savę į konfliktinę padėtį su atitinkamo krašto Vyriausybe bei netekus jos malonės, o gal net ir diplomatinio statuso.

Iš pacituoto matome, kad ką gali padaryti eilinis pilietis ar organizacija bei jų junginiai, tai nevisuomet gali padaryti diplomatas. Išėina, kad jau vien dėl šios priežasties, visuomenės norai nevisuomet turi sutapti su Diplomatinėmis. Šituo pasakoma dar ir tai, kad visuomenė ar jos junginiai, negali rikiuoti diplomatinę veiksmų, o visa reikia palikti Diplomatinę gerai valiai ir nuožūrai.

Šitoki bendradarbiavimą jau senai suprato tautinės srovės ir todėl jos, išjungdamos ir Nepriklausomybės Tolką, diplomatinę veiksmų nekoreguoja, o ryžtas diplomatams tik padėti, kur ta pagalba reikalinga.

Dėl Diplomatinės Šefo Jurisdikcijos

pasakoma sekanti: "Tačiau, kaip dabar bežiūrėtume į Urbšio telegramos, kaip instrukcijos pasiuntiniams forma ir prasme, politinio tikslingumo sumetimais verčia mus į ją žiūrėti, kaip, vistiek, į tam tikros dalies Užsienio reikalų Ministerio funkcijų laikymą perleidimą p. St. Lozoraitiui, būtent, suderintiui tų dipl. postų, kurie sovietų okupantų rankai liko nepasiekiami. Tos ar kitos veiklos suderinimas prilygsta faktinai, tos veiklos vadovavimui, net jei J. Urbšio telegrama ir nebūtų suteikusi p. St. Lozoraitiui likusias užsienio Lietuvos Diplomatinės Šefo titulo".

Na, o kaip į tai žiūri tautinės srovės, susispietusios į Nepriklausomybės Tolką? Jos žiūri blaiviai ir realiai. Teisingai ir teisėtai per duotas funkcijas vadovauti Lietuvos Diplomatinę Užsienyje, negali būti bent kieno varžomos, o tuo labiau savųjų, nes tai prilygsta šakos kirtimui, ant kurios kabo Lietuvos valstybės tęstinumas.

Ar p. J. Urbšys, kaip Užsienio Reikalų Ministeris, turėjo teisę savo funkcijas ar jų dalį perleisti kitam asmeniui?

Į šį klausimą p. K. Škirpa atsako gana plačiai ir išsamiai. Pradžioje jis pakartoja buv. Ministrų kabineto reikalų vedėjo p. V. Mašalio mintis: "Bet tuo metu, kai visas valstybinis rūmas, o su juo drauge ir teisiniai pagrindai pradeda dėl užpuolimo smurtu grūti, tada apie formalinius teisinius nuostatus, paprastai, mažiau rūpi-

namasi, o daroma taip, kaip gyvenamojo momento aplinkybėse toks ministerio patvarkymas buvo ne tik suprantamas, bet ir būtina reikalingas". Ir iš savo pusės priduria:

"Min. Santv. Įst. 158 str. numato, jog ypatingais atvejais ministeriai turi ir ypatingų teisių. Ypatingais atsitikimais Ministeris gali imtis ir tokių priemonių, kurių ėmimasis normaliai būtų sutarckytas įstatymu, jeigu tatai negali būti atidėta be žalos ir nuostolių valstybei (Plg. 210 str.). J. Urbšio telegrama ir yra tokia ypatinga priemonė, kaip čia numatytų įstatymų numatyta".

Kalbamų minėtame įstatyme priemonių panaudojimą p. K. Škirpa pagrindžia ir tarptautine teise, išvesta iš moderniosios išvestinės galios doktrinos. Štai kaip p. K. Škirpa apie tai nusako: "Kalbamoms priemonėms pavartojimą galima taip pat pagrįsti ir modernią kaja "išvestinės galios" doktrina, kuri yra ypač plačiai išvystyta J. A. V-se. Štai kaip apie ją trumpai nusako Black savo veikale — "Law Doctrine" (4-ta laida, psl. 1334): "Išvestinėmis galiomis yra laikomos tos, kurios yra reikalingos, kad padarius veiklingomis ir realizavus tas (galias), kurios aiškiai suteikiamos ar kam perleistos, ir todėl laikytinos esančiomis konstitucinių ar įstatyminių nuostatų apimtyje. Kitoje vietoje Black dar paaiškina: "Reguliariai paskirtas pareigūnas naudojasi "išvestine" teise ypatingais atvejais angažuoti sau padėję uždaviniu įvykdymui savo pareigų ribose, kada toks padėjęjas pasidaro būtina reikalingas ar kas iš bendradarbiautojų negali nugalėti tų ypatingų sąlygų normalinės tarnybos keliu savo bendram viršininkui".

Ar Lietuvos įstatymams ir išvestinių galių doktrinai Nepriklausomybės Tolką nusistatymas nevaržyti p. St. Lozoraitiui teisėtai ir neišvengiamai teisingai suteiktą Diplomatinės Šefo teisių yra prešingas? Ne. Mūsų nuomone, kiekvieną agitaciją, vedančią prie suteiktų teisių apkarpymo, reikėtų laikyti saivaliavimu, o gal net ir pikta valia, nes visa, kas yra įvykę, yra aplinkybių padarinys ir neprieštarauja konstitucijai.

Kaip gi p. J. Urbšio telegrama atrodo?

Mūsų spaudoje apie p. J. Urbšio telegramą visai buvo rašoma. Vieni teigė, kad tokia telegrama yra, kiti, kad tai išgalvotas dalykas. Straipsnio autorius p. K. Škirpa, dėl suprantamų priežasčių, telegramos pilno teksto neduoda, bet paduoda jos įžangą, kuri skarb taip: "Esame giliai susirūpinę, ar už Maskvos priekaištavimų nėra kas svarbesnio, gal net labai pavojingo Lietuvai. Jei įvyktų tokia katastrofa ir ryšiai tarp Užs. Rkl. Ministerijos centro ir Pasiuntinių laikinai nutrūktų, tai laikytų St. Lozoraitį likusias užsienyje Lietuvos diplomatinės Šefu etc..." Kartu pastebėdamas, kad: "Niekam iš Lietuvos Pasiuntinių, kurie tą telegramą gavo, nebuvo kilę jokių abejonių kai dėl tokios J. Urbšio, kaip Užs. Rkl. Ministerio instrukcijos teisėtumo ir privolumo Lietuvos dipl. postams

Girių gražuoliai — briedžiai Lietuvos pajūry—kose, kuriuos komunistai baigia naikinti.

užsienyje. Abejonių tebuvo tik dėl to, ar su paskyrimu minėto Šefo skaitysis kitų kraštų Užsienio Reikalų Ministerijos, turint omenyje, kad pagal tarptautinės teisės nuostatus, tikroju Diplomatinės Šefu skaitosi pats Užs. Rkl. Ministeris ir kad paskyrimas Šefo tik likusiai užsienyje diplomatinės daliai yra be precedento, iš seniau tarptautinėje teisėje nežinomas.

Ir štai čia, p. K. Škirpa skaitytoją atveda ant sofistikos ir abejonių kelio. Savaime aišku, kad galėjo skaitytis ir nesiskaityti, nes toks pripažinimas ar nepripažinimas išplaukia dėl daugelio aplinkybių, o pirmoje eilėje nuo kiekvienos paskiros valstybės vidaus išskaičiavimų ir užkūlusių tikslų. Kaip patirtis rodo, tai kai kurios valstybės nesiskaitė net su jo kiu abejonių nesukeliantiais Lietuvos Pasiuntiniais ir Igal. Ministeriais. Mes žinome dar daugiau, kad pirmoji tokio nesiskaitymo auka buvo pats straipsnio autorius. Bet ar dėl to reikėtų ieškoti kablukių jo pasmerkimui? Ne, Jokiū būdu. Ir tik išnagrinėjus visą patiektą medžiagą ir p. K. Škirpos samprotavimus, paaiškėja, kad šita abejonę iškeldamas p. K. Škirpa turi paslėptų tikslų. Tie tikslai išryškėja iš čia talpinamų eilučių:

"Kadangi likšiolinės Vliko pastangos betarpiškai susitarti su p. St. Lozoraitiui prie nieko pozityvaus neprivedė, o tik vis prie naujų ir vis gilesnių su juo nesuderintų, tai atrodo, jog nėra kitos išieities, kaip siekti susitarimo su visa Pasiuntinių kolegija, kuri kaip anksčiau buvo išaiškinta, yra tikroji ir teisiniai neginijama mūsų diplomatinės akcijos bazė".

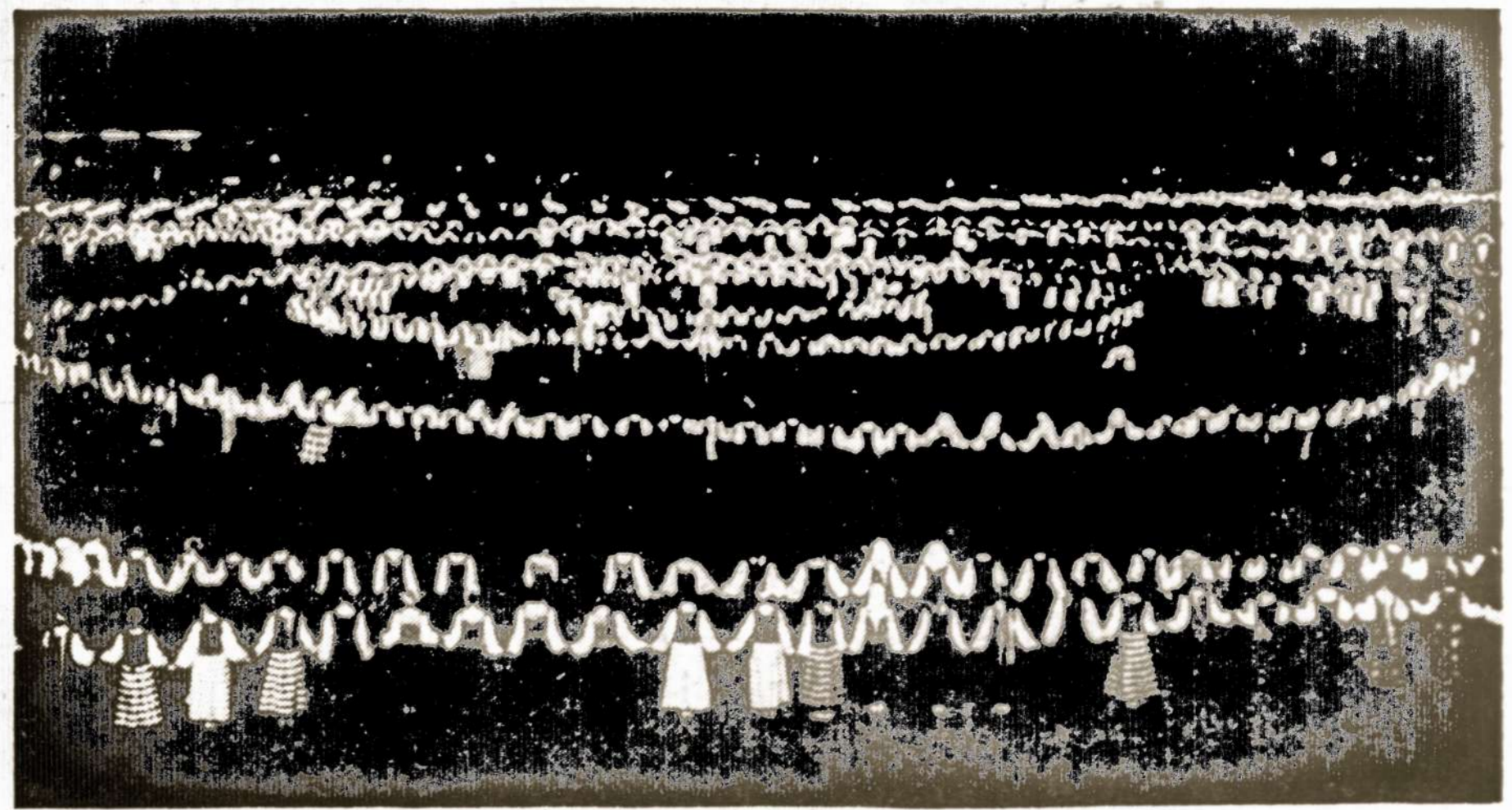
Čia pacituotas pasakymas nėra paremtas konkrečiais pavyzdžiais, o jei kai kurie pavyzdžiai ir pateikti, tai liečia tik vieną pusę ir įvertinti perdaug vienašališkai. Vienu žodžiu, tai tik skambūs žodžių virtinė. Apeidamas Diplomatinės Šefo jurisdikciją ir eidamas klystkeliais, atmeta J. Urbšio telegramos teisingumą ir pakrypsta į anarchizmą. Kad toks išpuolis gausiai, nedviprasmiškai sako žemiau talpinama ištrauka:

"Teisingą bazę tolimesnio Lietuvos Diplomatinio atstovavimo užsieniuose sudaro ne J. Urbšio atsitiktinė telegrama, bet Lietuvos Pasiuntinių ir Igal. Ministerių turimi legalūs dipl. įgaliojimai".

Ir ištikro. Šiuo klausimu šnekan, tenka dar vieną aplinkybę išskirti, tai kad pasiuntiniai yra paskirti pagal vieną konstituciją, o Vlikas yra pasisakęs už kitą, ne galiojančią — 1922 m. konstituciją. Taigi, Pasiuntiniai susidedami su Vliku, turėtų atsakyti konstitucinio pagrindo ir teisėtumo šias pareigas eiti. Tikrumoje, jie nuostų ir tų teisių, kuriomis dabar naudojasi. Ar tokiose sąlygose jie galėtų sudaryti geresnę akcijos bazę? Spręskite patys mielieji skaitytojai.

Dėl bendradarbiavimo

Kalbėdamas apie Vliką, vienoje vietoje autorius taip pasisako: "Vlikas pridarė tokių aktų (bandymas pasidaryti seimu, Vykdomąją Tarybą paversti Lietuvos Vyriausybe, subordinuoti jai diplomatinis postus, pakeisti tremtyje Lietuvos konstituciją etc.), kurie nesiderino su realistiniu ano meto politinės padėties įvertinimu ir tarptautinės teisės normomis, pri-

Dar anais, laisvės laikais, sporto šventė Lietuvoje.

valomomis kiekvienai politinei — diplomatinei veiklai. Visa tai nutūmė į rizikingą kelią ne tik patį Vliką, bet statė ir Lietuvos Diplomatinę ir labai keblia — teisinei stačiai konfliktinę padėtį su kitų kraštų vyriausybėmis, prie kurių diplomatinės postai skatosis akredituoti. Kaip legalūs Lietuvos atstovavimo organai, jie negalėjo Vlikui susibordinuoti ar talkininkauti jo tokiems žygiams, kurie kirtosi su tarptautinės teisės normomis. Akyvaizdoje tokios situacijos, Lietuvos pasiuntiniai pasijautė priversti įgalinti p. St. Lozoraitį, kaip savo Šefą, pasipriešinti perdamam Vliko veržlumui. Tuo būdu, to šefo funkcijos tapo išplėstos į tokią sritį, kurios jokiomis kompetencijomis sureguliuoti, išvis, neįmanoma: tokie dalykai tegali būti išsprendžiami tik objektyviu abiejų pusių apsisvarstymu ir susitarimu keliu". Kas gi gausiai? Pagal p. K. Škirpos išdėstytas mintis išėina, kad Pasiuntiniai p. Lozoraitį, kaip Diplomatinės Šefą, įgalino Vlikui pasipriešinti, o jis juos ragina, kad jie su tuo pačiu Vliku, palikdami p. Lozoraitį nušalyje, siektų susitarimo. Kaip ryškų Vliko netaktą, rašinyje randame: "Vokietijos atsikūrimas 1949 m. forma Bundesrepublik Deutschland, reikė vakarų sąjungininkų politikos pavertimą. Todėl nuo pat pirmųjų dienų Bonos Vyriausybės sudarymo buvo sumegztas su ja kontaktas Lietuvos Pasiuntinys Vokietijoje restauravimo reikalui, o 1953 m. kovo mėn. 24 d. įteiktas jai tuo tikslu formalinis raštas mano, kaip Lietuvos Pasiuntinio ir Igal. Ministerio parašu. Bet reikalo pravedimas susikomplicavo iš priežasties Vliko įsiterpimo bei nesiskaitymo su mano iniciatyva ir dėl kilusių po to nesuderintų tarp Vliko ir p. St. Lozoraitio, kaip likusios užsienyje Lietuvos Diplomatinės Šefo".

Kaip prisimename, šitas Vliko netaktas, savo laiku buvo daug ginčų sukėlęs. Kai kurie tautinių srovių veikėjai ir laikraščiai buvo apšaukti nesąžiningais žmonėmis, kenkėjais ir t. t. Čikagoje veikęs katalikiškųjų organizacijų centras, apimęs net 150 įvairių organizacijų, buvo paskelbęs viešą protestą prieš tuos, kurie šį klausimą kėlė viešumon. O kaip matome dabar, tai buvo grynai tiesa, nes ir Vlikas, tiesa, kad ir netiesioginiai — samdinio lūpmis, prisipažįsta kaltu. Ir gerai, kad prisipažįsta, bet galima, kad nepasimoko ir šiandien bando kurti didesnes intrigas prieš tautines sroves, Diplomatinės šefą ir intriguoti Diplomatus. Na, bet atleisk jiems Viešpatie, nes jie tikrai nežino ką daro.

Dėl p. St. Lozoraitio partiškumo

Šitą tariamą blogumą jis apibūdina šiais žodžiais: "Tautininkams pasitraukus iš Vliko ir sudarius su LRS ir kitais savo satelitais taip vadinamą "Nepriklausomybės Tolką", p. St. Lozoraitis pasidarė šio skaldančio sambūrio eksponentu, nesilaikydamas diplomatiniais atstovams privalomo bešališkumo partiniuose santykiuose". Kitoje vietoje šitai p. K. Škirpa užakcentuoja dar ryškiau: — "Kaip karjeras diplomatus, be to, buvusiam kelis metus Lietuvos Užsienio Reikalų Ministeriu, jam turėtų būti žinoma, jog diplomatiniam atstovui, gaunanciam atly-

ginimą iš Valstybės, nevalia dėtis su ta ar kita partija ir kad privalo visą savo laiką ir energiją skirti vien bendram valstybės reikalui ir galimai geresniam savo atskaitingam pareigū atlikimui. Kadangi šiuos elementariškus dipl. tarnybos reikalavimus, matomai, jis yra primiršęs, tai tenka jam priminti, jog savo eksponavimasis partinėms tautininkų Talkos tikslams jis rizikuoja sukompromituoti ne tik funkcijas "Lietuvos Diplomatinės Šefo", į kurias pretenduoja, bet ir tas kuklesnes funkcijas, kurios jam pavestos J. Urbšio telegrama".

Dėl aukščiau pasakyto, tenka atkreipti p. K. Škirpos ir visuomenės dėmesį, kad Nepriklausomybės Tolką sudaro ne satelitai, o veiksmingai ir savarankiai veikiančios organizacijos. Jos ateidamos į Nepriklausomybės Tolką, savo savarankiškumo nenustojo ir į talką įeina lygiomis teisėmis. Kas yra satelitas, p. K. Škirpa, kaip diplomatas, turėtų geriau žinoti, nei eilinis pilietis, bet pasirodo, kad jis to nežino, taigi tenka apgailauti...

P. St. Lozoraitis nei prieš vieną srovę, dirbančią pozityvų darbą, nėra pasisakęs. Jis nei į vienos organizacijos vidų nesibrauna, ir nesikirto nei į demokratines nei antidemokratinės sroves ir va, už šitai jam p. K. Škirpa prikiša, kad jis primiršęs elementariškus dipl. tarnybos reikalavimus. P. K. Škirpa tautines sroves, kaip matome iš aukščiau patiektos citatos, vadina satelinėmis, kitoje vietoje jis jas vadina nedemokratiškomis. Šitas skirstymas, grupavimas, kaip diplomatus ir išdrįstanciam kitus diplomatiškumo mokytį, yra tiesiog nesuprantamas. Todėl kykla rimtas klausimas, kas iš tikro primiršo elementariškus dipl. tarnybos reikalavimus. Grįžtant prie p. St. Lozoraitio laikysenos kitų organizacijų atžvilgiu dėl bendradarbiavimo, tenka prisiminti Vliko atstovų š. m. ankstyvą pavasarį atsilankymą Romoje. Pasiūlymą eiti į bendrą darbą, naudingą Lietuvos išlaisvinimui, p. St. Lozoraitis neatmetė. Galima drąsiai sakyti, kad jis norėjo net praplėsti, pasiūlydamas pasitarime dalyvauti ir tautinių srovių atstovams. Šituo savo pasiūlymu, jis aiškiai davė suprasti, kad ne kombinacijos su paskiromis grupėmis ar jų junginiais, bet su visomis grupėmis gali duoti apčiuopiamų vaisių. Na, o ką gi padarė Vliko atstovai? Jie tokį pasiūlymą atmetė, tuo pačiu paneigdami platesnio bendradarbiavimo galimumus. Vlikas, skirstydamas politines sroves į "demokratinės" ir "vadištinės" ir neva vien todėl atmesdamas su jomis bendradarbiavimą, parodo, kad Vlikui daugiau rūpi sroviniai, nei lietuviškieji reikalai. "Demokratinė" valdymo forma jis tuo pačiu pastato aukščiau Lietuvos interesus. Ar tai yra logiška? Juk daug valdymosi formų išgyveno Lietuva, reikia manyti ir tikėti, kad ji jų išgyvens dar daugiau, bet ji ir liks Lietuva, lietuvių miela ir brangi, nes lietuvių su ja riša ne valdymosi formų ryšiai, bet tėvynės melle.

Tenka užklausti p. K. Škirpa, ar tautinių grupių atėjimą pagalbon Lietuvos Diplomatinę ir p. St. Lozoraitio pareikštą norą kalbėtis su visomis srovėmis kartu, p. K. Škirpa vadina eksponavimusi Talkos tikslams? Jei taip, tai ką p.

K. Škirpa eksponuoja?

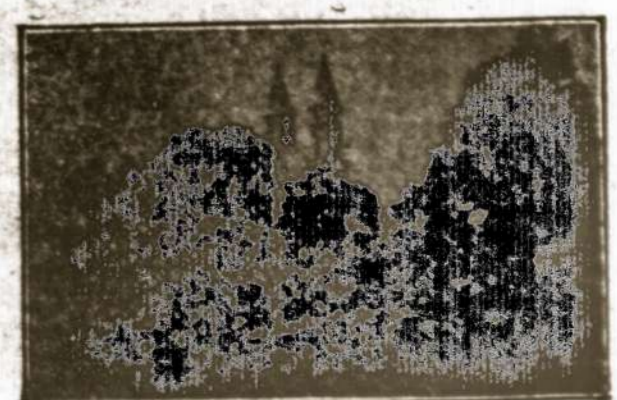
Ką vietoje to p. K. Škirpa siūlo?

"Lietuvos Diplomatinės, jos Šefo ir Vliko veiklos suderinimas reikalauja siekiamo Lietuvos valstybės atstatymo tikslo bendrumas, nors tų veiksmų kovos priemonės šiam didžiajam tikslui siekti ir yra skirtingos, kaip kad skirtinga jų kilmė". Kitoje vietoje pasako dar aiškiau: "Siekiamo tikslo bendrumas įpareigoja tiek Lietuvos Diplomatinę ir jos Šefą, tiek Vliką su visomis jo institucijomis, esminiai ir nuosirdžiai bendradarbiauti bei vienas kitą efektyviai palaikyti, kaip kuris gali, atsižvelgiant, skirtingos jų veiksmų kilmės ir skirtingų jų veiklos metodų. Šitai suprantas bendradarbiavimas tarp Vliko ir Lietuvos Diplomatinės ne tik nesikerta su Lietuvos tęstinumu, nepažeidžia jos Pasiuntinių ir Igal. Ministerių, kaip ir jų Šefo kompetencijų, bet priešingai, tik sustiprina lietuvių valstybiškumą kitų tautų aktyve, padidina Lietuvos diplomatų autoritetą ir politinį svorį santykiuose su kitų kraštų vyriausybėmis, prie kurių jie akredituoti ir privalo ginti Lietuvos Nepriklausomybės reikalą".

Ką šituo p. K. Škirpa nori pasakyti, ar kad Vlikas yra apjungęs visas politines sroves ir yra pripažintas nauja Lietuvos vyriausybe, ar kad Nepriklausomybės Talkos interesai kertasi su Lietuvos tęstinumu? Mūsų nuomone, p. K. Škirpa nei vienu atveju nepataikė. Viena kas yra aišku, tai kad p. K. Škirpa, kaip Vliko pasamdytas, siekia Vliką padaryti laiko viešpačiu. Kiek mums žinoma, tai Vliko UT nariai turi pilnas teises, gi, pagal p. K. Škirpos paruoštą planą, Vliko UT bus panaikinta. Jis vietoje dirbs Diplomatinę. Štai, kaip atrodo "Laisvinimo pastangų suderinimo nuostatai" 3 str.: "Siekiant galimai geresnio savitarpinio susipratimo tarp Vliko ir Diplomatinės, visais tais atsitikimais, kada Vliko prezidiume ar plenumo yra svarstomi klausimai svarbus ir likusiai užsienyje Lietuvos Diplomatinę, į tokius Vliko prezidiumo ar plenumo posėdžius turi būti pakviesti Diplomatinės atstovai pagal jos Šefo nurodymą. Jie naudojasi patariamuoju balsu ir jiems turi būti suteikta galimybė išdėstyti Diplomatinės nusistatymą ir pageidavimus svarstomuoju klausimu".

Iš pacituoto yra gana aišku, kad p. K. Škirpa Lietuvos valstybės reprezentantus užsienyje įsigeidė padaryti internacionalistinių ir psiaur internationalistinių srovių marionetėmis. O gal taip ir turi būti? Gal p. K. Škirpa tuo nori pasakyti, kad Diplomatinės pastangos kirtosi ir tebesikerta su Lietuvos tęstinumu? Ne. To jis savo straipsnyje nemini ir neduoda suprasti, bet kad Vliko užsiūlymams kirtosi ir, mūsų nuomone, tebesikerta, jis ir pats, kaip matome, pasakė. Va, čia išskyla

(Perkelta į 5 psl.)

Sporto gyvenime

ČIKAGOS LIETUVIŲ FUTBOLŲ KLUBO VEIKLA

Čikagos Lietuvių Futbolo Klubas Vainutas, dalyvaujantis "National Soccer" lygoje ir žaidžiantis II diviziono pietų grupėje, šiuo metu yra pirmųjų komandų tarpe.

Šį sezoną lietuviai yra pasiekę augštus laimėjimus: prieš Rockford 7:0, Wanderers B 9:0, St. Joseph, Mich. 7:3, Roseland 4:2, Hammond 1:0 (be žaidimo) ir vienas rungtynes sužaidė lygiomis — prieš Wanderers A 2:2.

Dabartiniu metu mūsiškiai stovi antroje vietoje su 21 tašku, tik vienu tašku atsilikę nuo pirmosios vietos savininko Azteca komandos, prieš kurią lietuviai kovos šį sekmadienį, spalio mėn. 21 d. — Rungtynės įvyks East Chicago, Ind., Block Stadium, 144 Parrish Ave. Jeigu lietuviai laimės, jiems atiteks meistro vardas ir teise kitais metais žaisti I divizionoje.

Pereitą sekmadienį lietuviai žaidė draugiškas rungtynes prieš I diviziono — Kams komandą, kurią įveikė 4:1 (3:0). Lietuviai naujai įvarčius pelnė: Libus ir Linartas po 2. Be jų dar žaidė: Perkūnas, Malinauskas, Baltramonas, Sipavičius, Povilaika, Martinkus, Stulga, Kaunas, Blandis, Gavenia.

Rungtynėms prieš Azteca komandą futbolininkai renkasi spalio mėn. 21 d. 9:30 val. ryto klubo patalpon prie 43-čios ir Mamlewood Ave. Taip pat ir sporto mėgėjai, kurie nebeturi važinavimo priemonių, gali čia ateiti ir bus nuvežti į East Chicago. Rungtynes prasidės 12:30 val.

S.

— Valerijonas Šimkus, statybos kontraktorius, Čikagos Lietuvių Futbolo Klubui paaukojo 10 dol. Taip pat ir kiti sporto mėgėjai prisidėjo mažesniais aukomis, už kurias čia mūsų futbolininkai reiškia nuoširdžią padėką.

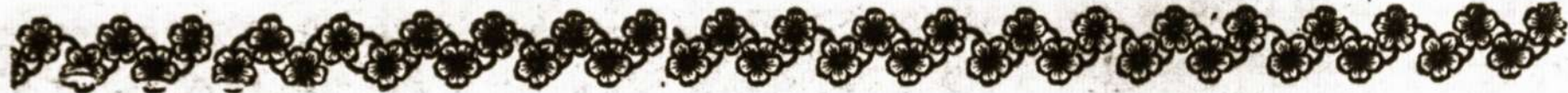
— Lapkričio mėn. 17 d. į Čikagą atvyko Detroito Lietuvių ŠIK Kovo futbolo komanda, kuri čia susitiks su vietos LFK Vainutas. Tai ketvirtasis šių komandų susitikimas. Iki šiolei du iš jų pasibaigė čikagiečių laimėjimu (4:2 ir 3:2) ir vienas lygiomis (1:1).

— B. Mikėnas ir J. Karklys, E. Šulaitis, A. Andersonas, P. Motėika, J. Sulmistras ir kt. sudarė Don Varnas metinių šokių vakaro, įvykusio spalio mėn. 13 d., rengimo komisiją.

— Kregždys, K. Dirkis, Gelažiūtė, Vidugiris ir Šakalys — yra išrinkti į naująją L. Stud. Sągogos Čikagos skyriaus valdybą.

TARP PRIESTARAVIMŲ

(Atkelta iš 4 psl.)
dar vienas klausimas, kodėl jis savo straipsnyje kaltina Diplomatijos Šefą, o ne Vliką? Paraleliz-

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
  - Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutauptą dolerį.
  - Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo.
  - Pinigams padėti nereikia v žinėti.
- Juos galite pasiūsti paštu.
Mes apmokėsime pašto išlaidas.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.

Phone: VI 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Ištaigos VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Ksenofono:

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsisakykit KARI nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

mą arba dvigubą atstovų skyrimą p. K. Škirpa savo straipsnyje smerkia, bet kas sudvigubino, ar ne Vlikas?

Vlikas sauvaliauja, imdamasis atstovavimo, kuris jam nepriklauso, o p. K. Škirpa, tebesiskaitydamas teisėtu ir legaliu Lietuvos Pasuntiniu ir Įgal. Ministeriu Vokietijai, Vliko kasamą duobę, dar gilina. Tokia idėja, pagal kurią ne tik sau, bet ir Lietuvos teštinumui deda kilpą ant kaklo — yra tikrai nauja...

ANTANO ŠKĖMOS DRAMA "PABUDIMAS"

laimėjusi Clevelando Kultūros Fondo konkurse pirmąją premiją, šiomis dienomis išeina iš spaudos atskiru leidiniu. — Knygą leidžia TERRA, padedama brooklynietės DDT.

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS

907 WEST 35th STREET

Tel. LA 3-2022

PIGLIAU, NEGU KUR KITUR.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir kita.

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR Sinclair GAZOLINO STOTIS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

Garažo tel: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

PERKRAUSTYMAS IS ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU. — KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIURINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-9209

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų

LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisymas už žemas kainas.

Mes rekomenduojame "EGLIN" laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,

YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Only watch with DURAPOWERS MAINSPRING*

Pasakose apskatinėjama ir dainose apdainuota

Karčiama ružava--Meister Brau Tavern

Dabar randasi ne Kreckenavoje, bet Brighton Parke, 2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —

Sav. O. A. JOMANTAL Tel.: VI 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

LIUDĖSIO VALANDŲ MAŽEIKA & EVANS

Laidotuvių Direktorai

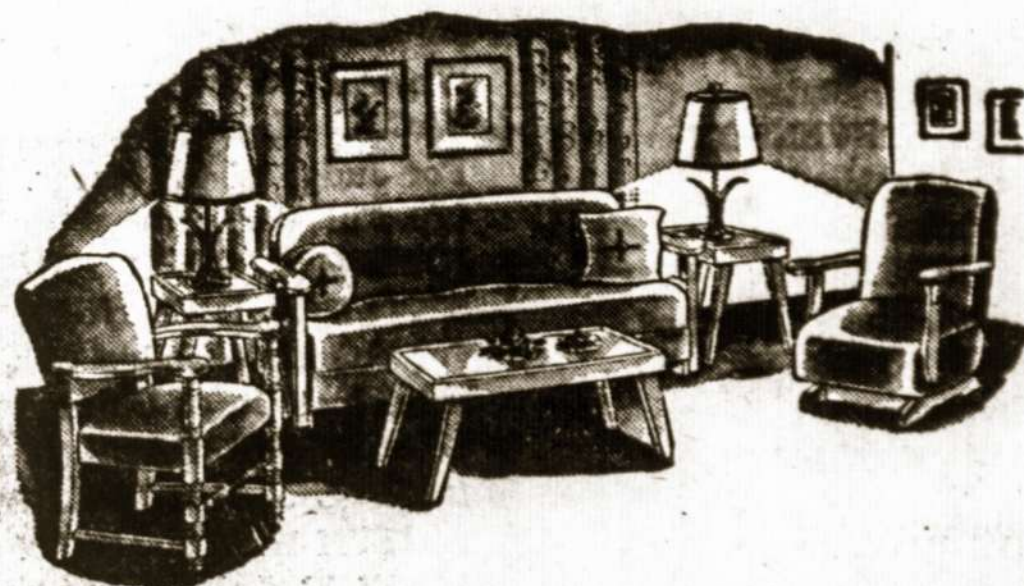
6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse; sausinimo kopyčia arčiau Jūsų namų.

ĮVAIRŲS PATAISYMAI IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Tel.: GRovehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tart. ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau šių firmų įvairias kroplis, kilmus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

J. Pautienius

Lietuviškas peizažas

**VOTE (X) DEMOCRATIC ELECTION DAY,
TUESDAY, NOVEMBER 6, 1956
Elect ... Experienced Leadership
For All The People**

+ ADLAI STEVENSON for President	+ RICHARD STENGER for U. S. Senator
+ RICHARD B. AUSTIN for Governor	+ JOHN GUTKNECHT for State's Attorney

**(X) ALEXANDER G. KUMSKIS
i Sanitary District Trustee
Dėmesio Visiems!**

Lietuvių Demokratų Lyga kviečia visus lietuvius dalyvauti pagerbime AL G. Kumski i Sanitary District Trustee ir visų kitų demokratų kandidatų.

Mass Mitingas su Radio programa

Sekmadienį, lapkričio 2 d. 2 v. popiet Dariaus—Girėno svetainėje, 4416 So. Western Ave. Įžanga veitui — 200 dovanų — vaisės — muzik. programa — susipažinkite su kandidatais ir jų kampanijos klausimais. Radio programa tiesiog iš svetainės, stotis — WTAQ 1300 kc.

Roselando Lietuv. Demokratų MASS MITINGAS sekmadienį — spalio 21 d., 2 val. p. p. Italų svetainėje, 10429 South Michigan Ave., pagerbimui LESLIE V. BECK i Clerk Appellate Court, AL. G. KUMSKIS — i Sanitary District Trustee.

Kviečia 9 - to Wardo Liet. Demokratų Klubas, J. Skeivys, Pirm.

Elect Experienced, Capable and Trustworthy Officials
VOTE + DEMOCRATIC — ELECTION DAY, TUES., NOVEMBER 6 1956

- For President of the United States
+ ADLAI E. STEVENSON
For Vice President of the United States
+ ESTES KEFAUVER
For United States Senator
+ RICHARD STENGER
For Governor
+ RICHARD B. AUSTIN
For Lieutenant Governor
+ ROSCOE BONJEAN
For Secretary of State
+ DAVID F. MALLET
For Auditor of Public Acc.
+ MICHAEL J. HOWLETT
For State Treasurer
+ ARTHUR I. HELLYER
For Attorney General
+ JAMES L. O'KEEFE
For Clerk of the Supreme Court

- + JAMES P. ALEXANDER
For Trustee of the Metrop. Sanit. Distr. of Greater Chicago
+ JAMES J. RYAN
+ KENNETH E. CAMPBELL
SIDNEY D. DEUTSCH
(To Fill Vacancy)
+ ALEXANDER KUMSKIS
For Clerk of the Appel. Ct. (First Appellate Ct. Dist.)
+ LESLIE V. BECK
For County Clerk (To Fill Vacancy)
+ EDWARD J. BARRETT
For State's Attorney
+ JOHN GUTKNECHT
For Recorder of Deeds
+ JOSEPH F. ROPA
For Clerk of the Super Ct.
+ FRANCIS S. LORENZ
For Clerk of the Circuit Ct.

Pasiklausykite kalbos sekmadienį, spalio mėn. 21 d. 9 val. ryto iš stoties WOPA (S. Barcus). KALBES ALEXANDES G. KUMSKIS, kand. i Sanitary District Trustee ir LESLIE BECK, kand. i Clerk Appellate Court.

Spalio mėn. 22 d., 9 val. ryto iš WGES stoties moter. skyr. sekretorė kalbės DONNA KANN ir KATHERINE NPHELTY, kand. i teisėjus.

- + BENEDICT GARMISA
For Coroner
+ Dr. Harold P. SULLIVAN
For Judge of the Circ. St. (To Fill Vacancy)
+ JACOB M. BLAUDE
For Judge of the Super. Ct. (To Fill Vacancy)
+ JOSEPH A. POPE
+ HENRY W. DIERINGER
For Associate Judge of the Municipal Ct. of Chicago
+ WILLIAM V. DALY
+ DANIEL J. McNAMARA, Jr.
+ JOSEPH H. Mac GARRY
+ WALTER J. KOWALSKI
+ JOSEPH F. GEARY
+ JOSEPH A. POWER
+ WILLIAM M. BARTH
+ EMMETT HARRINGTON
+ CECIL CORBETT SMITH
+ KATHERINE NOHELTY
+ HENRY C. FERGUSON
+ DAVID LEFKOVITS

KĄ JIE DIRBA

"Laisvosios Lietuvos" tradicinis spaudos balius įvyks 1956 m. gruodžio mėn. 29 dieną, Lietuvių Auditorijoje. Jo metu bus paskirstyti "L. L." skaitytojams laimėjimai, kurie buvo numatyti paskirstyti "Laisvosios Lietuvos" gegužinėje rugpjūčio mėn. 26 dieną, bet dėl pasikeitimų visoje programoje, ne buvo įvykdyti.

GERB. SKAITYTOJAI,

Dėl laiko stokos, administracija ne visada gali laiku pranešti Tamstoms apie prenumeratos pabaigą. Prie šio arba artimiausių numerių Jūsų adreso pažymėta data, reiškia prenumeratos pabaigą arba siuntinėjimo pradžią susipažinimui.

Norėdami sutaupyti laiką ir sumažinti "L. L." išlaidas, labai prašome Tamstas artimu laiku prenumeratas pratęsti be atskiro pranešimo. Ta proga prašome prisiųsti besidomaujančių "L. L." adresų, kad galėtume pasiųsti susipažinimui. Nuoširdūs Tamstoms linkėjimai.

Administracija

**NESUSKUBUSIEMS
ATSILYGINTI**

Nesuskubusius atsilyginti už siuntinėtą "Laisvąją Lietuvą", prašome skubiai atsilyginti, nes iki Naujųjų Metų senos sąskaitos turi būti išlygintos ir baigtos. Negalintieji iki to laiko savo pareigos atlikti, praneša administracijai.

Lietuviai biznieriai,

Norintieji gauti prekių iš Vokietijos, kaip tai: elektrinių aparatų, skalb. mašinų, dulkių siurblių, raš. mašinėlių, spec. šild. krosnių, radijo aparatų, porceliano, odos ir kitų naujausių Vokietijos pramonės gaminių žemiausiomis kainomis, arba paimti Generalines Atstovybes, rašykite: — Dr. Žarskus & Grotrian, Export-Import, Koeln, Eberplatz 11, — Germany.

UNIQUE LONGE-NIGHT CLUB
HAVAJŲ SALIONAS
1522 W. 51 Str.
Su gvyja Havajų muzika ir šokiais.
Jauki ir mistiška nuotaika vie nišoms sieloms!
VALERIJA VAI TEKŪNAS, INC.

VLADAS VAITEKŪNAS

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

Dažome naujus ir senus namus iš oro ir iš vidaus.
Be to, dažome bažnyčias, sales, restoranus ir kt.
Turime visas apraudas. Skambinti: Bishop 7-4035.
Adr.: 1522 W. 51 Str., Chicago 9, Illinois.

LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

**POKYLIAMS
KONCERTAMS
VESTUVEMS** **4 Sales**

Moderniškai įrengtos **VIRTUVĖS**
(su maistu ar be maisto)
išnuomojamos neaukštomis kainomis.

**Jūsų patogumui
čia pat**

BARAS
Jaukus putojančių taurių pavėsis
ir žavi muzika.

Ben Star FASHION
STYLE
QUALITY

Chicagoand's Smartest
Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. Yards 7-3909
Open Mon. & Thur. Noon 'til 9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30

JONASKANIS
JUSAPTARNAUS GIMTOJE KALBOJE

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA
Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.
Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.
AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%.
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel: WALbrook 5-5671

BRUNO
kepyklos gaminiai
bąigia užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Aguona**
Bruno Macianskas
3339 Lituania Ave, Telef: CLiFside 4-6376

PAJIEŠKOJIMAI

1. FIRAUSKŲ: Vytauto ir Jono ieško motina iš Lietuvos. Atsiliepti J. Zony, 386 Roxton Rd, Toronto, Ont., Canada.
2. EIDIMTŲ: Vlodo, Liūdo ir Alberto, s. Kazio, ieško brolis Stasys, gyv. Lietuvos TSR, Plungėje, K. Poželos g-vė 2.

**PIGIAI PARDUODAMA
MAISTO KRAUTUVĖ**
Užpakaly trys kambariai
EMERALD GROCERY.
3001 So. Emerald Ave.
Tel.: DA 6-1917.

Nekilnojamo turto pirkimo —
pardavimo reikalais kreiptis:
Alg. BUDRECKAS
REALTY
4081 Archer Ave.
(prie California Ave)
Tel.: LAfayette 3-3384

Pavasarių, vasarių, sportinių,
darbinių ir išvežinių drabužių —
didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

**VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ**
4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272
Čia gausite geras prekes pigesne kaina
ilgiam laikui mokėjimui be aušimčių!
Mandagų patarnavimas lietuvių kalboje.
Krautuovė atidaryta: Pirmad. ir ket-
virtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val.
vak. kitomis dienomis iki 6 v. vak.
Sėkmadieniais nuo 10 iki 2:30 val.
Kalbame lietuviškai.

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 83rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PRespect 8-1717
Valandos: po pietų 1-3; vak. 7-8,
tikrai antradieniais ir penktadien-
iais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofi-
sas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACB
Tel.: RE 7-7868

Tel: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203
Daktaras
JUOZAS BARTEKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
Val: 1-3:30, 6-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.;
11 val. ryto — 2 val. p. p. šeštad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Dr. VYTAUTAS DARGIS
Gydytojas ir Chirurgas
Priėmimo valandos:
pirm., treč., penkt. —
nuo 9 iki 12 d. n.
Antr. ir ketvirtad. —
nuo 5 iki 9 val. p. p.
KILDARE CLINIC
5115 So. Kildare Ave.
Tel.: RE 5-5600.
Namų tel.: LUDlow 5-2522.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius
ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:
ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė
Savininkas
Pr. A. Šimkus
3301 South Halsted Street
Tel: Virginia 9086 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kos-
metikos dalykų ir malonus patar-
navimas pačio savininko
Pr. Šimkaus.